

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2022

Marek Radimský

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Soutěžní vyrovnanost prvních a druhých fotbalových lig ve
vybraných evropských zemích**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:
doc. PhDr. Jan Šíma, Ph.D.

Vypracoval:
Marek Radimský

Praha, květen 2022

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne 30. 5. 2022

podpis.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Fakulta / katedra: Datum vypůjčení: Podpis:

Děkuji mému vedoucímu práce panu doc. PhDr. Janu Šímovi, Ph.D. za odborné vedení práce a za cenné rady a připomínky, které mi poskytoval po celou dobu psaní této práce.

Abstrakt

Název: Soutěžní vyrovnanost prvních a druhých fotbalových lig ve vybraných evropských zemích.

Cíl: Cílem práce je identifikovat soutěžní vyrovnanost v prvních a druhých fotbalových ligách ve vybraných evropských zemích a vzájemně je mezi sebou porovnat.

Metody: V práci je počítána statická soutěžní vyrovnanost pomocí směrodatné odchylky procentuálních výher.

Výsledky: Výsledky ukazují, že ve většině fotbalových lig dochází k postupnému poklesu soutěžní vyrovnanosti, zejména pak u prvních lig. Ve skupině druhých lig je soutěží se zmenšující se vyrovnaností méně. Druhé nejvyšší soutěže jsou na tom také lépe ve srovnání s prvními ligami lépe a ve všech zkoumaných zemích byly průměrně vyrovnanější. Výsledky v neposlední řadě ukazují, že celkově více vyrovnané jsou první ligy z fotbalově méně vyspělých států jako Česká republika, Polsko či Chorvatsko oproti prvním ligám z fotbalově bohatších a vyspělejších států jako jsou Anglie, Německo, Španělsko nebo Portugalsko.

Klíčová slova: soutěžní vyrovnanost, fotbalové soutěže, statická vyrovnanost, fotbal, směrodatná odchylka

Abstract

Title: Competitive balance in first and second football leagues in selected European countries.

Objective: The aim of this work is to identify competitive balance in first and second football leagues in selected European countries and compare them with each other.

Methods: This thesis calculates static competitive balance using the standard deviation of percentage winnings.

Results: The results show that in most football leagues there is a gradual decline in competitive balance, especially in the first leagues. In the group of second leagues, there is smaller amount of competitions with decreasing competitive balance. Second competitions were also on average more balanced compared to the first leagues in all countries included in the research. Last but not least, the results also overly show that the first leagues from less developed countries in football such as the Czech Republic, Poland or Croatia are more balanced compared to the first leagues from richer and more developed countries in football such as England, Germany, Spain or Portugal.

Key words: competitive balance, football leagues, static balance,
football, standard deviation

SEZNAM ZKRATEK

FFP – Financial Fair Play

NBA – National Basketball Association

NFL – National Football League

NHL – National Hockey League

OBSAH

1	ÚVOD	11
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
2.1	NEJISTOTA SPORTOVNÍHO VÝSLEDKU	13
2.2	SOUTĚŽNÍ VYROVNANOST	17
2.2.1	<i>Typy soutěžní vyrovnanosti</i>	17
2.2.1.1	Statická soutěžní vyrovnanost.....	17
2.2.1.2	Dynamická soutěžní vyrovnanost	19
2.2.1.3	Kombinace statické a dynamické soutěžní vyrovnanosti	19
2.3	DOSAVADNÍ TREND VÝVOJE SOUTĚŽNÍ VYROVNANOSTI, VLIV PŘÍJMŮ A DALŠÍCH FAKTORŮ.....	20
2.3.1	<i>Vývoj soutěžní vyrovnanosti napříč evropskými ligami</i>	20
2.3.2	<i>Vliv financí na soutěžní vyrovnanost</i>	21
2.3.3	<i>Další faktory ovlivňující soutěžní vyrovnanost</i>	23
2.4	PRVNÍ A DRUHÉ NEJVYŠŠÍ SOUTĚŽE.....	24
3	CÍL A ÚKOLY PRÁCE	26
3.1	CÍL PRÁCE	26
3.2	ÚKOLY PRÁCE	26
4	METODOLOGIE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	27
4.1	PŘEDMĚT VÝZKUMU.....	27
4.2	HYPOTÉZY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	28
4.3	ZDROJ DAT	29
4.4	POSTUP A METODA MĚŘENÍ	29
5	ANALYTICKÁ ČÁST	32
5.1	ANGLE	32
5.1.1	<i>První liga – Premier League</i>	32
5.1.2	<i>Druhá liga – Championship</i>	33
5.2	NĚMECKO.....	34
5.2.1	<i>První liga – Bundesliga</i>	34
5.2.2	<i>Druhá liga – 2. Bundesliga</i>	35
5.3	ŠPANĚLSKO	36
5.3.1	<i>První liga – LaLiga</i>	36
5.3.2	<i>Druhá liga – LaLiga 2</i>	37
5.4	PORTUGALSKO	38
5.4.1	<i>První liga – Liga Portugal</i>	38
5.4.2	<i>Druhá liga – Liga Portugal 2</i>	39
5.5	NIZOZEMSKO.....	40
5.5.1	<i>První liga – Eredivisie</i>	40

5.5.2	<i>Druhá liga – Eerste Divisie</i>	41
5.6	BELGIE	42
5.6.1	<i>První liga – Jupiler Pro League</i>	42
5.6.2	<i>Druhá liga – 1 B Pro League</i>	43
5.7	POLSKO	43
5.7.1	<i>První liga – Ekstraklasa</i>	44
5.7.2	<i>Druhá liga – 1. liga</i>	44
5.8	ČESKÁ REPUBLIKA	45
5.8.1	<i>První liga – Fortuna liga</i>	45
5.8.2	<i>Druhá liga – FNL</i>	46
5.9	CHORVATSKO.....	47
5.9.1	<i>První liga – 1. HNL</i>	47
5.9.2	<i>Druhá liga – 2. HNL</i>	48
5.10	OVĚŘENÍ HYPOTÉZ	48
6	DISKUSE	52
7	ZÁVĚR	56
8	ZDROJE	58
9	SEZNAM GRAFŮ	62

1 ÚVOD

Fotbal je jedním z největších fenoménů ve světě sportu a dlouhodobě patří mezi nejvíce populární sporty na planetě. Vrcholový fotbal je pro populaci obecně velmi atraktivní a sportovní diváctví se tak postupem času stalo velmi významnou volnočasovou aktivitou dnešní společnosti. Je přirozené, že se na vrcholné fotbalové zápasy dostávají desetitisíce lidí, další miliony diváků pak tyto události sledují prostřednictvím televizních přenosů po celém světě. Existuje několik důvodů, proč se fotbal stal tak populárním. Mezi tyto důvody patří možnost odreagování od běžného života, pocit sounáležitosti, pozitivní i negativní emoce a primárně nejistota výsledku a s tím spojené vzrušení, které divák pocítuje někdy až do konce hry. Obecně platí, že čím méně jistý je výsledek určitého zápasu, tím více bývá hra vzrušující a napínavá a pro diváka tudíž více atraktivní a zápas se tak stává více sledovaným. Z toho vyplývá, že nejistota výsledku je jeden z nejdůležitějších faktorů, které přispívají k velké oblíbenosti fotbalu. Kdyby se však tento faktor z fotbalu vytratil a bylo by předem jasné, kdo vyhraje daný zápas či celou soutěž, tak by tento sport dramaticky ztratil na atraktivitě, což by mohlo mít velmi negativní následky pro celé fotbalové prostředí, jako například pokles počtu diváku, odchod sponzorů, snížení příjmů a objemu peněz ve sportu a celkově by tak mohlo dojít k významnému úpadku sportu. Proto je velmi důležité, aby byly nejistota výsledku a konkurenční prostředí zachovány. Právě s pojmy nejistota výsledku a konkurence je úzce spjata soutěžní vyrovnanost, jinak řečeno sportovní kvalita klubů na podobné úrovni. Mnohé studie uvedené v dalších kapitolách této práce nasvědčují tomu, že většina nejvyšších evropských fotbalových soutěží se pravděpodobně potýká s dlouhodobým konstantním poklesem soutěžní vyrovnanosti, což s sebou přináší již zmíněné hrozby. První ligu však tvoří jen špičku ledovce celého fotbalového systému a neméně důležité pro rozvoj fotbalu jako celku jsou i nižší profesionální i amatérské soutěže. Zejména druhé nejvyšší ligu jsou si s prvními ligami velmi blízké, většinou jsou také profesionální a jsou s prvními systémově spojeny tím, že nejhorší týmy z první ligu putují na příští sezonu do druhé a nejlepší týmy z druhé ligu putují do první. Tento proces by však mohl v otázce soutěžní vyrovnanosti zastat velmi důležitou roli. Pokud druhou nejvyšší soutěž opanuje velkým rozdílem jeden či dva kluby, postoupí na příští sezonu do ligu první a soutěžní vyrovnanost ve druhé lize by se tak měla sama od sebe zvýšit či udržet na nějaké úrovni. Tento proces pochopitelně nenastává v nejvyšší soutěži, kde nejsilnější týmy zůstávají v dané lize i příští rok, neboť nemají kam postoupit. Žádný z účastníků

druhých lig také nedostává velké finanční odměny za účast v evropských pohárech jako Liga Mistrů, Evropská Liga či Evropská konferenční liga hrající se nově od sezony 2021/2022. Žádný z týmů tak nemá v tomto směru výhodu oproti ligové konkurenci na rozdíl od prvních soutěží, kde několik nejlepších týmů, které hrají evropské poháry, bývá finančně odměňováno a tyto velké dodatečné příjmy poté mohou použít na posílení mužstva a na upevnění svého dominantního postavení v lize. Primárně kvůli těmto důvodům je možné se domnívat, že druhé ligy budou převážně vyrovnanější než ligy první. Zatím se to však nedá říct s jistotou, protože doposud nebyla v otázce výzkumu soutěžní vyrovnanosti druhým nejvyšším soutěžím věnována dostatečná pozornost. Cílem této bakalářské práce tedy je identifikovat soutěžní vyrovnanost v prvních a druhých fotbalových ligách ve vybraných evropských zemích a vzájemně je mezi sebou porovnat.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Nejistota sportovního výsledku

K vysoké atraktivitě sportu a zejména fotbalu přispívá nemalou měrou faktor nejistoty výsledku daného sportovního utkání, nebo nejistota umístění jednotlivých týmů na konci ročníku dané soutěže. Forrest & Simmons (2002) obecně popisují nejistotu výsledku jako situaci, kdy sportovní soutěž disponuje určitým stupněm nevyzpytatelnosti výsledku, obecněji řečeno, že soutěž jako celek nemá předem jasného vítěze. Čím vyrovnanější fotbalové utkání je, tím v sobě zpravidla skýtá více napětí, dramatičnosti a emocí, a má tak větší potenciál zaujmout diváka a vtáhnout ho emočně více do hry samotné. Tento psychologický jev, že nejistota konce dané věci více přitahuje pozornost lidí, se nenachází pouze ve světě sportu, ale i v dalších odvětvích života. Příklady lze nalézt v kultuře, kdy film či divadelní hra jsou napínavé až do konce a diváka tak daleko více zaujmou, protože ten neví, jak zápletky filmu či představení skončí. Po prožití silného emočního zážitku má poté sklony hodnotit například film více pozitivně a popřípadě ho zhlédnout znovu. Toto se dá najít i ve fotbalovém prostředí, kdy napínavý zápas přispívá k tomu, že fotbaloví fanoušci přijdou na stadion i příště, nebo budou utkání sledovat na televizních obrazovkách. Nejistota výsledku zaujímá na sportovním poli jednu z klíčových rolí a někdy se o ní hovoří jako o nejdůležitějším aktivu, kterým sport disponuje (Caillois, 2001, in Šíma, 2011).

Nejistota výsledku sportovního utkání je pro atraktivitu sportů velmi důležitá, ne vždy je však jednoduché ji ve sportovním prostředí udržet, fotbalové prostředí nevyjímaje. Ve fotbale, ale i v dalších týmových sportech jako basketbal, americký fotbal, baseball či hokej, jsou zde faktory, které ovlivňují nejistotu výsledku a mají tendenci ji kontinuálně snižovat. Pravděpodobně základním a nejdůležitějším důvodem, proč má nejistota sportovního výsledku sama o sobě tendenci klesat, je ten, že kluby dané ligy mají přístup na trhy, které jsou si od sebe velikostí velmi vzdálené. Zejména kvůli velikosti měst a jejich populace a také kvůli rozdílům v intenzitě zájmu o konkrétní sport, která se napříč městy může lišit. S rozdílnou velikostí trhů se následně pojí i rozdílná velikost příjmů a kvalita týmů se od sebe vzdaluje běžně tím způsobem, že bohatší tým koupí kvalitnější hráče a seskládá tak silnější mužstvo, než chudší klub (El Hodiri & Quirk, 1971, Fort & Quirk, 1995). Následkem této skutečnosti se poté zápasy a celé soutěže mohou stát nevyrovnanými a méně atraktivními pro diváky, kterých by postupem času mohlo

na stadionech ubývat. Aby se zabránilo těmto mechanismům trhu, zavedla se postupem času, zejména v amerických sportovních soutěžích různá opatření, která podporují a zachovávají vyrovnanost a nejistotu výsledku. Patří mezi ně například platové stropy, přestupový systém draftů, sdílené příjmy a další (Forrest & Simmons, 2002). Podle Szymanskiho (2003) bylo pro vznik opatření na zachování nejistoty výsledku mnoho důvodů, které by se daly shrnout do tří hlavních:

- 1) Nevyrovnanost zdrojů vede k nevyrovnané soutěži.
- 2) Zájem diváků klesá, když je určitý výsledek více pravděpodobný.
- 3) Konkrétní redistribuční mechanismy produkují více vyrovnané soutěže.

V oblasti nejistoty sportovního výsledku, atraktivitu sportu a s tím spojené divácké sledovanosti existuje obecně známá hypotéza označována jako UOH (Outcome Uncertainty Hypothesis). Ta skýtá myšlenku, že čím větší je nejistota výsledku a čím déle trvá, tím větší je divácká návštěvnost a sledovanost daného zápasu či soutěže, respektive že větší nejistota výsledku a napínavější hra má přímý vliv na rostoucí počet fanoušků (Alavy et al., 2010). Často se tato hypotéza potvrzuje a vztah mezi nejistotou výsledku a diváckou sledovaností se ukazuje jako pozitivní ve fotbale (Cairns, 1987, Peel & Thomas, 1992, Szymanski, 2003), baseballu (Knowles et al., 1992, Lee & Fort, 2008, Jung et al., 2020), či ragby (Peel & Thomas, 1997). Obecně by se tedy mohlo říci, že snaha o zachování soutěžní vyrovnanosti prostřednictvím různých opatření, zejména ze strany ligových asociací, je oprávněná, protože větší nejistota výsledku vede k větší atraktivitě sportu a k většímu zájmu o něj.

Při podrobnějším pohledu na tuto problematiku však není možné tvrdit, že větší nejistota výsledku zápasu či soutěže sama o sobě způsobí větší diváckou sledovanost. Je fakt, že zmíněná hypotéza se dotýká mnoha faktorů a proměnných, které mohou výsledky studie ovlivnit, a proto se také tato problematika a hypotéza zkoumají jen s obtížemi. Jako příklad, který ovlivňuje množství diváků na stadionu a u televizorů, lze uvést situaci, kdy hraje silný a prestižní tým s menším a slabším klubem. Zde je nejistota konkrétního výsledku velmi malá. Jinými slovy je značně pravděpodobné, že silnější tým, ještě k tomu hrající v domácím prostředí, vyhraje. Ve skutečnosti se na tento zápas většinou stejně dostaví více diváků, než na zápas dvou slabých a málo prestižních týmů ze dna tabulky, kde je ovšem nejistota výsledku daleko větší. Důvodem je fakt, že silný a prestižní tým je zkrátka pro drtivou většinou fotbalových fanoušků zajímavější (vyjma skalních příznivců menších týmů). Dalšími faktory ovlivňujícími sledovanost zápasů a soutěže

celkově jsou přirozeně ceny. Konkrétně jde o ceny televizních práv a ceny lístků na zápasy. Čím dražší bude cena za možnost zhlédnout fotbalové utkání, tím bude pravděpodobně zájem menší (toto bude platit, pokud se bude jednat o ten samý zápas, neboť například o zápas Ligy Mistrů bude většinou větší divácký zájem i přes dražší vstupné). Ani zde však neplatí nic jako přímá úměra, neboť mnoho zarytých fotbalových fanoušků bude ochotných sledovat zápasy za téměř jakoukoli cenu. Dalším faktorem ovlivňujícím počet fanoušků na stadionu může být počasí (při špatném počasí pravděpodobně dorazí méně fanoušků) či den, ve kterém se hraje (většinou bude větší divácký zájem o víkendové zápasy, než o utkání konaná během pracovních dnů). Možných faktorů a příkladů, které mohou ovlivnit počet diváků sportovní akce, existuje bezpochyby více. Výše popsané však stačí pro nastínění toho, jak může být výzkum zabývající se vztahem *nejistota výsledku – divák*, problematická.

Dalším faktem, který je třeba v uvažování o dané problematice brát v potaz je rozdělení fanoušků na ty na stadionu a na ty sledující utkání v televizi. To dokládají i Buraimo & Simmons (2009), kteří provedli studii zabývající se vztahem nejistoty výsledku a diváckou sledovaností ve Španělské nejvyšší fotbalové soutěži. Z výsledků studie vyplývá, že s větší nejistotou konkrétního výsledku se podstatně zvětšuje i počet diváků u televizních obrazovek, zatímco se lehce snižuje počet diváků na stadionech. K podobnému výsledku lehce se snižujícího počtu diváků na stadionu dospěli i Buraimo & Simmons (2008), kdy zkoumali tuto problematiku v podmínkách nejvyšší anglické soutěže. Pravděpodobným důvodem tohoto jevu je fakt, že fanoušci domácího týmu chtějí vidět svůj tým vyhrát a mají tak rádi zápasy, kde je jejich tým favoritem. Naproti tomu pochopitelně nemají v oblibě zápasy, ve kterých vidí svůj tým prohrávat. Porážka domácího týmu je pravděpodobněji v zápase se silnějším protivníkem. Takový zápas disponuje i větší nejistotou výsledku. I přes tyto informace vyplývající ze studií je na místě říci, že nejistota výsledku pravděpodobně fotbalu prospívá, i když někdy přináší lehčí pokles fanoušků na stadionech. Důvodem je fakt, že zatímco počet fyzicky přítomných na stadionu lehce poklesl, podstatně vzrostl počet diváků u televizních obrazovek a celkový zájem o fotbal se tak přesto zvýšil. Není možné říct, jestli je důležitější počet diváků na stadionu, nebo u televize. Pravdou ale zůstává, že se ve prospěch televizního diváctví dají použít dva argumenty. Za prvé, počet diváků, kteří mohou sledovat sport v televizi je do značné míry neomezený a má tak velký potenciál k růstu do čísel v řádech milionů, někdy i miliard, zatímco kapacita všech

stadionů je omezená a největší stadiony v Evropě pojmu přibližně „jen“ sto tisíc diváků. Za druhé, ligové soutěže obsahující samotné kluby jsou schopny vygenerovat větší peníze z prodeje televizních práv než z prodeje vstupenek na stadiony a vedení soutěží tak proto často stojí za zavedenými opatřeními pro podporu soutěžní vyrovnanosti. Opět je nutné podotknout, že se toto dá tvrdit jen obecně, protože situace se může v jednotlivých zemích a soutěžích lišit a je pravděpodobné, že tomu tak i je.

Nejistota výsledku v týmovém sportu nemusí být jen jeden obecný pojem ale podle Szymanskiho (2003) se dá rozdělit na tři různé druhy:

- 1) Nejistota výsledku jednoho zápasu (match uncertainty)
- 2) Sezónní nejistota výsledku (seasonal uncertainty)
- 3) Mistrovská nejistota výsledku (championship uncertainty)

V nejistotě výsledku jednoho zápasu jde o to, jak zápas skončí, kdo vyhraje. V sezónní nejistotě se řeší, jak si jsou od sebe jednotlivé týmy navzájem bodově vzdáleny za jeden ligový ročník. A u tzv. mistrovské nejistoty výsledku jde o to, jestli se během let střídají jednotlivé týmy na nejvyšších příčkách, popřípadě jak moc velká rotace týmů zde je, nebo zdali vyhrává soutěž každý rok jeden či dva stejné týmy.

Pro shrnutí vztahu nejistoty výsledku, obecně atraktivitu sportu a konkrétně fotbalu a vlivu na průměrného diváka se hodí uvést opět Szymanskiho (2003), který seskupil celkem dvacet dva studií týkajících se vztahu nejistoty výsledku s diváckou sledovaností, které UOH testovaly. Výsledky výzkumů vyjádřily podporu hypotézy v deseti případech, sedm výsledků poskytlo slabou podporu a pět hypotézu nepodpořilo. Z těchto dvaceti dvou studií se devět týkalo fotbalu (5 pro, 3 slabá podpora, 1 proti). Čistě z tohoto pohledu se ukazuje, že vztah zkoumaných hodnot má tendenci být pozitivní. Ovšem další informace plynoucí z výzkumů ukazují, že divácká účast na stadionech je maximalizována, když domácí tým má 2x větší šanci na výhru. Takže i nevyrovnané zápasy mohou být pro mnoho fotbalových fanoušků atraktivní.

Nejistota výsledku provázána se soutěžní vyrovnaností má tedy velmi pravděpodobně má vliv na atraktivitu fotbalu a zájem o něj a patří mezi velmi důležité aspekty zápasů a soutěží, na druhou stranu se však není možné domnívat, že jen a pouze nejistota výsledku dokáže ovlivnit divácký zájem o fotbal a je třeba mít na paměti, že existuje mnoho faktorů, které jsou schopny ovlivnit sledovanost zápasů a důležitost jednotlivých faktorů se dá porovnávat jen stěží, ne-li vůbec.

2.2 Soutěžní vyrovnanost

Aby mohla být nejistota obecně sportovního, nebo konkrétně fotbalového utkání, alespoň na nějaké požadované výši, je třeba, aby si mezi sebou hrající týmy se svými sportovními kvalitami nebyly příliš vzdálené. Žádoucí samozřejmě je, aby byly na velmi podobné úrovni a nebylo tak předem jasné, který tým vyhraje. Z toho vyplývá, že s nejistotou výsledku je více než těsně spjata takzvaná soutěžní vyrovnanost. Forrest & Simmons (2002) soutěžní vyrovnanost poměrně stručně definují jako ligovou strukturu s relativně stejně silnými týmy z pohledu sportovní kvality. Jinými slovy se jedná o jakýsi balanc mezi sportovní silou jednotlivých týmů uvnitř sportovní soutěže. Čili v případě fotbalu uvnitř dané ligové soutěže v konkrétní zemi. Čím je sportovní a samozřejmě také fotbalová liga vyrovnanější co do síly jednotlivých týmů, tím je vyšší nejistota výsledku zápasu, či celé soutěže. V teoreticky dokonale vyrovnané soutěži by každý účastník měl stejnou šanci vyhrát každý zápas a tím by také každý tým měl stejnou šanci vyhrát ligový titul. V dokonale vyrovnané soutěži by také bylo nemožné s určitým stupněm jistoty na základě minulých let předpovědět nebo odhadovat, kdo vyhraje další ligový ročník (Michie & Oughton, 2004).

2.2.1 Typy soutěžní vyrovnanosti

Ke dvěma ze tří zmíněných druhů nejistoty výsledku (Szymanski, 2003) lze přiřadit jim odpovídající ekvivalenty soutěžní vyrovnanosti. K sezónní a mistrovské nejistotě výsledku existují přidružené druhy soutěžní vyrovnanosti – statická a dynamická. Tyto dva typy se v dané problematice primárně zkoumají. K nejistotě výsledku jednoho zápasu zatím není konkrétní typ soutěžní vyrovnanosti, neboť pro účely výzkumu vlivu zápasové nejistoty výsledku například na návštěvnost diváků se používají hlavně kurzy sázkových kanceláří (Peel & Thomas, 1988, 1992, 1997, Knowles et al., 1992, Kuypers, 1996, Rascher, 1999).

2.2.1.1 Statická soutěžní vyrovnanost

Statistická soutěžní vyrovnanost měří vyrovnanost účastníků soutěže během jedné konkrétní sezóny. Aby tedy bylo možné získat nějakou hodnotu udávající soutěžní vyrovnanost, je třeba mít výsledky všech týmů v jednom ligovém ročníku. Maximálně vyrovnaná soutěž by hypoteticky nastala v případě, kdyby všechny týmy měly na konci soutěže stejný počet bodů a obráceně maximálně nevyrovnaná soutěž by hypoteticky nastala v případě, kdy první tým neztratí ani bod, to znamená, že vyhraje všechny zápasy

a druhý tým vyhraje vše kromě zápasů s prvním. Tým na třetí příčce porazí všechny kromě prvních dvou atd. Poslední tým by logicky nezáskal ani bod (Groot & Groot, 2003, in Vichr, 2015). Výsledkem měření většinou bývá jedna konkrétní hodnota, podle které je možné určit, jak moc byl daný ligový ročník soutěže vyrovnaný.

Metody měření statické vyrovnanosti se obecně nazývají metodami měření koncentrace, které se soustředí primárně na měření soutěžní vyrovnanosti ligy jako celku a vyrovnanosti týmů a nezaměřují se tak na výkony jednotlivých týmů. Vykazují výsledné hodnoty v rámci jednotlivých ročníků, které poté lze mezi sebou porovnávat a z jejich vývoje v rámci let určovat trendy. Těchto metod se za dobu historie měření soutěžní vyrovnanosti objevilo několik. Jde například o rozsah procentuální úspěšnosti nejlepších a nejhorsích týmů v soutěži, kde čím menší je rozdíl mezi porovnávanými týmy, tím více je liga vyrovnaná. Dále se používá směrodatná odchylka procentuálních výher týmů, kdy se pro každý tým spočítá podíl získaných bodů na maximálně možném a z těchto hodnot se následně spočítá směrodatná odchylka, která se dá do poměru se směrodatnou odchylkou pro hypoteticky maximálně nevyrovnanou soutěž, což je číslo 1. Výsledná hodnota vyrovnanosti soutěže je tedy v procentech. Další metodou užívanou pro výpočet statické soutěžní vyrovnanosti je Herfindahl-Hirschman Index (HHI), který je původně převzatý z ekonomie, kde měří tržní podíl firmy x na celkové velikosti trhu v daném odvětví. Pro sportovní účely se firma nahradila konkrétním klubem a podíl na trhu podílem získaných bodů na celkovém počtu bodů získaných všemi týmy. Tento index má tu nevýhodu, že je ovlivněn počtem týmů v soutěži a těžko tedy lze porovnávat výsledky mezi ligami s jiným počtem týmů. Další metodou je stupeň koncentrace čili poměr výsledků několika top týmů k celku, ať už v bodech, kterých mohly dosáhnout, nebo ke všem bodům všech týmů dohromady. Také se používá Giniho koeficient a Lorenzova křivka, též převzaty z ekonomie, kde Giniho koeficient měří vyrovnanost rozložení příjmů v populaci a Lorenzova křivka je grafickým výstupem těchto výsledků. Michie & Oughton (2004) navrhuji upravenou variantu Lorenzovi křivky, která ukazuje úroveň soutěžní vyrovnanosti v ligové sezoně a nazývají ji *Lorenzova sezonní balanční křivka* (LSBC). Ta měří sezonní soutěžní vyrovnanost na základě podílu bodů každého týmu. Autoři seřadí týmy od prvního k poslednímu a počítají podíl bodů každého týmu. Z toho je zjištěn kumulativní počet bodů vždy s přidáním následujícího týmu ve vzestupném pořadí. Kumulativní procento bodů je poté vykresleno proti

kumulativnímu procentu klubů. A vzniká tak LSBC. Dále existují metody jako Surprise Index nebo Index rozdílnosti (Evans, 2014).

2.2.1.2 Dynamická soutěžní vyrovnanost

K dynamické soutěžní vyrovnanosti se vztahují takzvané metody měření dominance, které zkoumají soutěžní vyrovnanost ve vztahu k výkonům jen určitých týmů, nebo týmů na určitých místech v tabulce, za určitý počet sezon (vždy více než 1). V dynamické soutěžní vyrovnanosti jde například o to, jak moc cirkulují různé týmy na jednotlivých příčkách za určitý počet let. Maximálně vyrovnaná soutěž by hypoteticky nastala v případě, že by se vítěz umístil následující rok na posledním místě, druhý na předposledním místě atd. Poslední z minulého roku by soutěž vyhrál. Maximálně nevyrovnaná soutěž by byla, kdyby se ty stejné týmy umístily na stejných příčkách i příští rok. I zde je několik metod, jak lze dynamickou vyrovnanosti počítat. Prvním je popisná statistika (procenta, průměry, frekvence atd.), například počet titulů na jeden tým, počet získaných titulů za sebou, počet různých mistrů soutěže za určité období a jiné. Další metodou jsou časové řady, které však mohou být problematické při použití v takzvaných otevřených ligách (několik nejhorších týmů na konci soutěže sestupuje do nižší ligy, naopak první týmy z nižší ligy postupují o soutěž výš), kterými jsou v evropském fotbale téměř všechny a v ligách měnících se co do počtu týmů v čase. Asi nejznámější metodou z této kategorie je korelační koeficient. Ten měří, jak dobře a rozdílně si vedou jednotlivé týmy vůči ostatním podle celkového pořadí, nebo vůči jim samotným podle počtu bodů z minulých let. Dále se i v metodách měření dominance se používají HHI a Giniho koeficient, upravené pro počítání dynamické vyrovnanosti (Evans, 2014).

2.2.1.3 Kombinace statické a dynamické soutěžní vyrovnanosti

Pro mix statické a dynamické vyrovnanosti existují metody kombinující měření koncentrace a dominance. Metodou z této kategorie je například rozdělení procentuálních výher za celou dobu existence ligy, což je míra koncentrace za celou dobu existence ligy odvozena od míry dominance jejich týmů za celou dobu soutěže. Dále pak metoda ANOVA. Zde je měření založeno na stejném počtu stejných klubů za určitou dobu soutěže, takže se dá použít zejména v amerických uzavřených ligách, ale není vhodná pro otevřené fotbalové soutěže v Evropě. Dalšími měřeními jsou „Mobility gain function“ či Markovův model (Evans, 2014).

Výzkum této práce je zaměřen na statickou soutěžní vyrovnanost, protože už samotné malé bodové rozdíly mezi jednotlivými týmy zvyšují napětí v soutěži až do konce, a tudíž i její atraktivnost, což je z pohledu autora této práce podstatnější, než kdo nakonec samotnou ligu vyhraje. Tato skutečnost sama o sobě je pro jakoukoli soutěž velmi důležitá. Vichr (2015) navíc zmiňuje, že u dynamické vyrovnanosti je jen malá pravděpodobnost, že by se pořadí týmů z minulého ročníku ligy nějak výrazně otočilo, což dokládají výsledky z mnoha evropských lig, kdy několik týmů vyhrává titul opakovaně a jen výjimečně mezi sebe pouští jiné týmy. Lze si toho jasně všimnout na top pěti soutěžích v Evropě (první ligy v Anglii, Německu, Španělsku, Itálii a Francii), že celkem malý počet týmů vyhrává titul opakovaně. Nejzřetelnější je tento trend ve Španělsku, kde za posledních 15 let ovládly soutěž pouze tři týmy, a to Barcelona, Real Madrid a Atletico Madrid, a v Itálii také titul mistra získaly jen tři mužstva a to Juventus Turín (dokonce 9x), Inter Milán a AC Milán. Následuje Německo se čtyřmi různými mistry, dále Anglie s pěti a poté Francie, kde za posledních patnáct let zvítězilo 7 klubů. Avšak poslední léta se dostává Francouzská liga pod nadvládu finančně velmi silného klubu Paris Saint-Germain (Livesport, 2006-21). Z uvedených důvodů se zdá být zaměření na statickou vyrovnanost relevantnější, pokud jde o evropské fotbalové soutěže.

2.3 Dosavadní trend vývoje soutěžní vyrovnanosti, vliv příjmů a dalších faktorů

2.3.1 Vývoj soutěžní vyrovnanosti napříč evropskými ligami

Fotbal se dlouhá léta těší světové popularitě jako žádný jiný sport a postupem času se s přitékajícím kapitálem transformoval z holého sportu na obrovský byznys, který živí stovky tisíc lidí, kteří v něm najdou jakékoliv uplatnění. Celé fotbalové prostředí, které se může zdát na první pohled stabilní, může být destabilizováno několika faktory, jež mají velký vliv na popularitu téměř jakéhokoliv sportu, a právě soutěžní vyrovnanost je něco, bez čeho by fotbal, tak jak ho svět zná dnes, dlouho nevydržel. Podle Michieho & Oughtonové (2004) fotbal bezpochyby potřebuje určitý stupeň nejistoty výsledku a s tím úzce spojené soutěžní vyrovnanosti, protože při absenci těchto věcí hrozí pravděpodobně kterékoli soutěži tři hlavní hrozby:

- 1) Pokles poptávky po fotbalu, což by vedlo k poklesu příjmů, což by následně mohlo vyústit až v bankrot některých klubů.

- 2) Rostoucí hrozba stvoření nové soutěže obsahující nejsilnější a nejpobulárnější týmy prahnoucí po větší soutěžní vyrovnanosti a větších ziscích.
- 3) Prohlubující se rozdíly v příjmech mezi ligami a mezi jednotlivými týmy uvnitř lig, kdy slabší a chudší týmy mohou čím dál více zaostávat.

Mělo by být v zájmu vedení jednotlivých soutěží, UEFA a také samotných klubů, aby se výše uvedené možné scénáře nezačaly naplňovat a aby tedy zůstal určitý stupeň soutěžní vyrovnanosti zachován. Ty samé výkonné řídicí orgány by se ovšem měly mít na velkém pozoru a dost možná i začít podnikat nová opatření na podporu soutěžní vyrovnanosti, protože při ohledu na výsledky mnoha dosavadních studií soutěžní vyrovnanosti napříč prvními evropskými ligami je možné vidět, že v dlouhodobějším horizontu dochází k poklesu právě ve většině evropských soutěží (Michie & Oughton, 2004, Goosens, 2005, Šíma, 2011, Šíma & Procházka, 2013,2014, Mráček, 2012, Vichr, 2015, Ramchandani et al., 2018). Pro shrnutí celkové vyrovnanosti v Evropě se dá říci, že od začátku poválečné doby roku 1945 do doby kolem roku 1985 se soutěžní vyrovnanost pohybovala kolem podobných hodnot a nedisponovala určitým, ať už zvětšujícím se, nebo snižujícím se, trendem. Právě před začátkem 90. let se ale začala snižovat. Pravděpodobně za to může hlavně rostoucí objem příjmů a výdajů ve fotbale, jejichž vedlejším důsledkem jsou rozevírající se nůžky ve výkonnosti jednotlivých týmů a soutěží. (Michie & Oughton, 2004).

2.3.2 Vliv financí na soutěžní vyrovnanost

Právě růst objemu financí, který je ke všemu do jisté míry nerovnoměrný, je jednou z hlavních věcí, která má na vývoj soutěžní vyrovnanosti podle všeho vliv. Fotbal se v posledních letech a dekáдах stává opravdu světově propojeným globálním fenoménem, což s sebou nese růst popularity, nové trhy a zákazníky (fanoušky), kteří mohou utratit své peníze za nějaké „fotbalové zboží“, jako například televizní práva či klubový suvenýr.

Například data z Premier League od roku 1993 do roku 2004 ukazují, že v tomto období došlo k prudkému růstu množství peněz v soutěži a k prohloubení nevyrovnanosti v objemu příjmů a výdajů jednotlivých týmů. Za 11 let vrostl celkový obrat ligy o 650 % s průměrnou rychlostí 59 % za rok. Příjmy klubů vzrostly průměrně o 400 % a výdaje dokonce o 550 %, což vedlo k tomu, že v roce 2003 skončilo jen pět týmů v zisku

a celkově kluby zapsaly ztrátu 153 milionů liber. V souvislosti s velkým růstem výdajů se zjistila korelace mezi růstem výdajů na nové hráče a jejich platy s počtem získaných bodů v lize o hodnotě 0,68. Čili čím více klub investuje do posílení svého týmu, tím je poté úspěšnější. Navíc toto číslo postupem času vzrostlo, zatímco v roce 1993 ukazovala korelace růstu výdajů a počtu získaných bodů hodnotu 0,68, v roce 2004 to bylo již 0,73. Za období jedenácti let se také výrazně zvětšil rozdíl mezi výdaji na své hráče u prvních a posledních týmů v tabulce Premier League. V roce 1993 utrácely první kluby 4krát více, zatímco o jedenáct let později to bylo už 8krát víc. To je velmi rychlé tempo růstu nevyrovnanosti financí a není poté překvapením, že i v Premier League, často diskutované jako nejvyrovnanější lize světa, dochází k poklesu soutěžní vyrovnanosti. Tento rozdíl ve financích mezi týmy se objevil jako důsledek rapidního růstu příjmů v 90. letech a na přelomu tisíciletí a je to tedy částečně odraz ekonomického úspěchu a růstu Premier League. Tento růst však nepostihl všechny účastníky ligy stejným tempem, zvětšil rozdíly mezi kluby a vedl k destabilizaci ligy, špatným ekonomickým výsledkům některých týmů a k volání po vytvoření Evropské Super Ligy (Michie & Oughton, 2004). Hlavně kvůli těmto hrozbám se ve fotbale přerozdělují příjmy.

Ani přerozdělování příjmů ale v evropském fotbale není zcela bezrizikové řešení, co by neskýtalo žádný potencionální problém či hrozbu. Implikace většího přerozdělování příjmů se neshledává s kladným přijetím největších evropských týmů, které generují největší příjmy a v podstatě dotují menší kluby napříč Evropou, i když sami mají obrovské finanční náklady, které musí unést. Rostoucí nespokojenost mezi největšími kluby poté opět směřuje k hrozbě toho, že se odtrhnou od nynějšího systému vedeným UEFA a založí takzvanou Super Ligu, ve které by generovaly obrovské příjmy, který by navíc měly plně pod svou kontrolou. Již v roce 2019 začali někteří představitelé největších klubů nad vytvořením Super Ligy vážně uvažovat (Wilson, 2019) a v dubnu 2021 celá situace vyvrcholila v pokus o zformování této ligy, který nakonec proběhl neúspěšně (Wikipedia, 2021). Nicméně i do budoucna stále hrozí, že budou mít některé kluby tendence k tomu současný systém evropského fotbalu opustit.

Příjmy se ale od minulosti do současnosti nevzdalují většinou jen mezi kluby uvnitř soutěží, ale právě i mezi jednotlivými soutěžemi uvnitř zemí (Szymanski, 2001). Ve většině evropských zemí se hrají domácí ligy a do toho i poháry jako je FA Cup v Anglii, kde se potkávají silné a slabé týmy ve vyřazovacím systému. Jak se v průběhu

času mění poměr financí v jednotlivých ligách, tak se také mění kvalita mužstev podle soutěží. Konkrétně se lepší týmy z vyšší ligy ještě více kvalitativně vzdalují týmům z nižších lig, což v Anglii způsobilo, že čím dál méně mužstev z nižších lig se dostávalo do pokročilejších fází turnaje a vypadávaly tak dříve. Takže právě domácí poháry, jako je FA Cup, se časem stávají stále více nevyrovnanými. V období od sedmdesátých let do konce století byl porovnáván poměr návštěvnosti stejných zápasů v ligových soutěžích a FA Cupu, zatímco se příjmy, a tudíž i kvalita mužstev vzdalovala. Data ukazují, že větší nevyrovnanost vedla k poměrovému poklesu návštěvnosti na stadionech. V sedmdesátých letech bylo běžně o 50 % více lidí na zápase FA Cupu než v lize. V roce 1998 byla průměrná návštěvnost nižší než ligový ekvivalent. Výsledky tak podporují hypotézu, že rostoucí nevyrovnanost v příjmech má vliv na soutěžní vyrovnanost, což následně může negativně ovlivnit divácký zájem o fotbal (Szymanski, 2001).

2.3.3 Další faktory ovlivňující soutěžní vyrovnanost

Soutěžní vyrovnanost, jakožto relativně křehká ligová struktura podobně kvalitních týmů, může být ovlivněna vícero způsoby. Vliv nerovného vývoje financí již byl popsán v předchozích odstavcích. Nejde ale o jedinou věc, která v dané problematice může být důležitá.

Dá se předpokládat, že jednou z věcí, která má velmi pravděpodobně určitý vliv na soutěžní vyrovnanost jsou právě opatření vzniklá za účelem její podpory. Tato opatření většinou vytváří a zavádí řídicí organizace evropského fotbalu UEFA, nebo vedení jednotlivých soutěží. UEFA, možná právě vzhledem k varujícím výsledkům hodnot soutěžní vyrovnanosti v prvních ligách za poslední desetiletí, zavedla v roce 2011 takzvané Finanční Fair Play (FFP), jehož konkrétní pravidla jednoduše zakazují klubům utratit více, než vydělají. Za porušení FFP hrozí klubům sankce jako pokuty, odebrání bodů či dokonce vyloučení z evropských pohárů. Opatření bylo zavedeno za účelem zabránit klubům vyhrávat tituly na dluh a zabránit velkým klubům, aby nezneužívaly svého silného finančního postavení. Výsledky Plumleyho et al. (2019) však ukazují, že v otázce soutěžní vyrovnanosti se opatření minulo účinkem minimálně v 5 nejlepších evropských ligách. Výsledky ukazují značný pokles soutěžní vyrovnanosti právě od roku 2011 v Německu, Španělsku a Francii, nevýznamný pokles poté už v Anglii a Itálii. V souhrnu tak nemělo zavedení FFP pozitivní vliv na soutěžní vyrovnanost.

Určitý vliv na soutěžní vyrovnanost může mít také například míra otevřenosti trhu se zahraničními hráči v soutěžích (Ramón et al., 2010), kdy záleží na tom, kolik zahraničních hráčů se tedy v dané lize vyskytuje, potažmo podle pravidel může vyskytovat. Některé soutěže mají zavedená opatření s úmyslem podpořit domorodé hráče. Mezi taková opatření patří například počet hráčů dané země, který musí každý účastník soutěže ve svém týmu mít, nebo dokonce kolik domácích hráčů musí nastoupit v základní sestavě. Důkazy však nasvědčují tomu, že jakmile nejsou kluby svazovány podobnými pravidly a mají volný přístup na trh zahraničních hráčů, tak většinou dokážou posílit svá mužstva, která se kvalitou sobě navzájem přiblíží a liga se tak může stát vyrovnanější.

V neposlední řadě může být soutěžní vyrovnanost podle Scellese (2020) ovlivněna počínáním účastníků soutěže v Evropských pohárech, kdy úspěch jednotlivých týmů má poté spíše negativní vliv na soutěžní vyrovnanost. Toto se děje hlavně z důvodu finančních odměn, které kluby za účast v Lize Mistrů či Evropské lize dostávají a poté je použijí na posílení mužstva, což jim dává značnou výhodu pro další sezonu, kdy opět mohou dosáhnout úspěchu v Evropě. Dále soutěžní vyrovnanost ovlivňuje poměr velikosti jednotlivých měst, ve kterých účastníci jedné soutěže sídlí. Pokud jsou od sebe jednotlivá města velikostně velmi vzdálená, poté i potencionální trhy pro jednotlivé týmy jsou diametrálně odlišné a kluby z větších měst mají možnost kvůli většímu trhu generovat vyšší příjem, ten použít na posílení mužstva a kvalitativně se poté vzdálit svým soupeřům z menších měst. I výše hrubého domácího produktu (HDP) může ovlivnit soutěžní vyrovnanost. Vyšší HDP má pozitivní vliv na úroveň soutěžní vyrovnanosti, protože v bohatší zemi jsou kluby většinou finančně stabilnější a silnější a nebyvají mezi nimi tak velké finanční rozdíly (Scelles, 2020).

2.4 První a druhé nejvyšší soutěže

Soutěžní vyrovnanost a nejistota výsledku jsou tedy velmi důležité prvky fotbalu, bez kterých by zřejmě nebyl tak atraktivní. Jak vyplývá z dříve zmíněných studií, tak ve většině nejvyšších fotbalových soutěží pravděpodobně došlo za poslední dekády k jistému poklesu soutěžní vyrovnanosti, což obecně do budoucnosti není pozitivní zpráva. Zatím se však nedá říct jaký trend budou mít další profesionální soutěže, což jsou ve většině evropských zemí ještě právě druhé ligy. V kapitole Úvod byly zmíněny hlavní dva důvody, které by mohly v delším časovém období zapříčinit rozdíl v hodnotách soutěžní vyrovnanosti mezi prvními a druhými ligami. Tyto důvody si je možné ještě trochu více rozvést.

Evropské ligy, například na rozdíl od americké NFL či NBA, jsou otevřené soutěže, a tak tedy každý rok sestupují jeden, dva, nebo v případě Anglie, Itálie či Španělska hned tři poslední týmy. Stejný počet nejlepších týmů z druhé soutěže naopak postupuje na příští ročník do první ligy a každoročně tak dochází ke změnám ve složení jednotlivých soutěží. V některých zemích nesestupují poslední kluby hned, ale utkávají se v takzvané baráži s nejlepšími týmy z druhé ligy a v případě výhry v nejvyšší soutěži zůstávají i příští ročník.

V nejvyšších ligách se tedy často stává, že na nejvyšších příčkách se umisťují ta samá mužstva často s velkým bodovým náskokem, nemají kam dál postoupit a upevňují tak svoji dominanci v lize. V posledních letech je to v Německu například Bayern Mnichov, v Itálii Juventus Turín a v české lize Slavia Praha. Tato skutečnost by měla v otázce větší soutěžní vyrovnanosti zvýhodňovat druhé ligy.

Dalším rozdílem mezi prvními a druhými soutěžemi jsou již dříve také zmíněné příjmy z evropských pohárů, které dostávají jen nejlepší týmy z první ligy a získávají tím tak oproti dalším týmům v soutěži finanční výhodu. Ani zdaleka nejde o malé sumy. V sezoně 2020/2021 dostal každý klub jen za účast v Lize Mistrů 15,25 milionu eur. Další miliony poté za dobré výsledky a za případný postup do vyřazovací fáze. Bonus za účast ve finále a celkové vítězství činil 19 milionů eur. Celkově si tak bylo možné v jednom ročníku Ligy Mistrů vydělat až 82,45 milionu eur (Football-Coefficient.eu), což při kurzu 1 EUR = 25,3115 Kč v době psaní této práce činí v přepočtu téměř 2 087 milionu korun.

Nikdo z druhých nejvyšších soutěží tyto odměny od UEFA neinkasuje, neboť se evropských pohárů neúčastní, a tak se tedy zde nevyskytuje situace, kdy úspěšní získávají další finance na posílení týmu. Z uvedených důvodů (primárně větší fluktuace družstev ve druhých ligách a rozdíly ve struktuře příjmů mezi týmy z prvních a druhých lig) je možné se domnívat, že druhé ligy budou převážně vyrovnanější než ligy první. Při uvážení klesajících trendů soutěžní vyrovnanosti u nejvyšších soutěží je možné se zamyslet nad otázkou, co by nastalo v případě, že by se z prvních lig postupem času vytrácelo vyrovnané soutěžní prostředí, zatímco v druhých ligách by se ho dařilo zachovat.

3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

3.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je identifikovat soutěžní vyrovnanost v prvních a druhých fotbalových ligách ve vybraných evropských zemích a vzájemně je mezi sebou porovnat.

3.2 Úkoly práce

Cíl práce je rozpracován do jednotlivých dílčích úkolů, které povedou k jeho dosažení.

1. Nastudování odborné literatury související s tématem bakalářské práce. Jedná se především o literaturu týkající se soutěžní vyrovnanosti, nejistoty výsledku, vztahu těchto veličin k divákům, nebo statistických metod pro určení vyrovnanosti soutěže a v neposlední řadě ekonomice ve fotbalovém prostředí.
2. Sběr dat potřebných pro provedení výzkumu.
3. Analýza získaných dat a zjištění vývoje soutěžních vyrovnaností ve sledovaném období.
4. Porovnání soutěžních vyrovnaností v jednotlivých ligách a vyvození patřičných závěrů ze získaných výsledků.

4 METODOLOGIE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je identifikovat soutěžní vyrovnanost v prvních a druhých fotbalových ligách ve vybraných evropských zemích a vzájemně je mezi sebou porovnat. Proto je použito měření statické soutěžní vyrovnanosti za každý ročník a na základě hodnot z jednotlivých sezón lze poté určit dlouhodobý trend za celé dvacetileté období a také průměrnou hodnotu soutěžní vyrovnanosti každé soutěže, které lze poté mezi sebou snadno porovnat. Většina výsledků je znázorněna graficky pro lepší viditelnost výsledků.

4.1 Předmět výzkumu

Předmětem tohoto výzkumu jsou první a druhé nejvyšší fotbalové soutěže ve vybraných evropských zemích. V teoretické části bylo nastíněno, že mezi velmi významné faktory, které ovlivňují soutěžní vyrovnanost, patří zaprvé fluktuace týmů mezi první a druhou nejvyšší ligou a finance, respektive jejich množství v příjmech klubů dané soutěže. Konkrétně bude zkoumání podrobeno 9 vybraných zemí a v každé z nich první a druhá liga, tzn. celkem 18 soutěží. Soutěžní vyrovnanost v těchto ligách bude zkoumána ve dvacetiletém období od sezóny 2000/01 do 2019/20. Vybranými zeměmi, respektive v nich vybranými prvními a druhými soutěžemi, pro tento výzkum jsou: Anglie, Německo, Španělsko, Portugalsko, Nizozemí, Belgie, Česká republika, Chorvatsko a Polsko. Protože se v evropském fotbale hraje prakticky ve všech zemích otevřeným systémem soutěže a platí tak, že ve všech zkoumaných zemích dochází k rotaci týmů mezi první a druhou ligou, byly tyto země vybrány na základě objemu příjmů, jaký podle výroční zprávy UEFA (UEFA, 2019) vykázaly za finanční rok 2018 jejich nejvyšší soutěže, respektive všechny týmy v dané lize dohromady (podobné částky vykázaly soutěže i za rok 2020 s výjimkou první holandské soutěže, kde došlo ke snížení příjmů (UEFA, 2021), detailnější informace jsou zmíněny v kapitole První liga – Eredivisie v analytické části). Výběr byl proveden tak, aby zde byly zastoupeny země z různých příjmových vrstev a bylo tak možné kromě porovnání hodnot prvních lig s druhými porovnat soutěžní vyrovnanost mezi ligami také v souvislosti rozdílů v příjmech. Tento rozdíl v objemu financí soutěží by se mohl promítnout zejména v rozdílech hodnot soutěžní vyrovnanosti zvlášť mezi prvními a zvlášť mezi druhými ligami.

Dále je tedy možné si pro účel tohoto výzkumu rozdělit vybrané země a jejich ligy na tři skupiny podle velikosti jejich příjmů následovně:

1. Skupina zemí s vůbec nejvyššími příjmy (Anglie, Španělsko, Německo; všechny nad 3 mld. euro, Anglie dokonce nad 5 mld. euro).
2. Skupina se střední výší příjmů (Portugalsko, Nizozemí, Belgie; všechny cca 500 mil. euro).
3. Skupina s nižšími příjmy (ČR, Chorvatsko, Polsko; od cca 120 do 50 mil. euro).

4.2 Hypotézy bakalářské práce

Cílem práce je identifikovat soutěžní vyrovnanost v ligách vybraných evropských zemích. S cílem bylo zároveň stanoveno několik hypotéz, které jsou spojeny s rozdělením zkoumaných zemí a jejich soutěží do skupin. Hypotézy tedy zní:

1. Ve všech sledovaných zemích budou druhé ligy vyrovnanější než ligy první.
2. Většina druhých soutěží nebude mít rostoucí trend soutěžní nevyrovnanosti.
3. Většina prvních soutěží bude mít rostoucí trend soutěžní nevyrovnanosti.
4. Nejvyšší soutěže v zemích z první skupiny budou celkově vyrovnanější než nejvyšší soutěže ze zbylých dvou skupin.
5. Nejvyšší soutěže v zemích z druhé skupiny budou celkově vyrovnanější než nejvyšší soutěže v zemích třetí skupiny.

Hned zde je vhodné uvést, proč jsou představeny hypotézy až v této části práce, nikoli například v kapitole Cíl a úkoly práce. Hypotézy jsou uvedeny až v metodické části proto, že konkrétně čtvrtá a pátá hypotéza se přímo neshodují s cílem práce, a navíc až v metodické části jsou představeny zkoumané země a z nich utvořené skupiny. Hypotézy by proto mohly být matoucí v případě, že by byly uvedeny už v kapitole Cíl a úkoly práce, ještě před představením samotných skupin.

Autor práce se domnívá, že druhé nejvyšší soutěže budou dlouhodobě dosahovat vyšších hodnot soutěžní vyrovnanosti a rozdíly mezi jednotlivými týmy v soutěžích tak budou menší čili že druhé ligy budou vyrovnanější než první ligy ze stejné země. K této myšlence přispívá hlavně mechanismus postupu a sestupu ve druhých ligách, kdy nejlepší postupují do první ligy, zatímco nejsilnější kluby v první lize už nikam nepostoupí a mají tak možnost v této lize zvyšovat svoji dominanci. Podle výsledků zmíněných studií jiných

autorů se také lze domnívat, že nejvyšší ligy budou ve sledovaném dvacetiletém období vykazovat rostoucí trend procentuální soutěžní nevyrovnanosti a vyrovnanost se tak bude v čase zmenšovat. Naproti tomu druhé nejvyšší soutěže by mohly vykazovat nižší hodnoty soutěžní nevyrovnanosti, dokonce i nerostoucí lineární trend ve sledovaném dvacetiletém období. 4. a 5. hypotéza už se pojí zejména s velikostí příjmů zkoumaných lig a autor se domnívá, že finančně silné soutěže by měly být sportovně vyrovnanější než ligy, které dosahují menších příjmů. Kluby z finančně silných lig totiž budou daleko bohatší než kluby z chudších lig, a tudíž by pro ně odměny za účast v evropských pohárech nemusely představovat tak citelné zvýhodnění, jako pro malé kluby z finančně slabších lig. V případě, že v soutěži hraje několik týmů, jejichž průměrný roční rozpočet činí třeba 20 milionů euro a z této soutěže se jeden klub dostane do Evropských pohárů, tak vyinkasuje například 10 milionů, což je polovina průměrného ročního rozpočtu účastníků domácí ligy, a to už může být velmi citelné finanční zvýhodnění oproti jeho soupeřům. Naproti tomu, když činí průměrný roční rozpočet klubů v lize například 100 milionů eur, bude případná odměna pro účastníka evropských pohárů pořád stejná – 10 milionů, ale tato částka už bude představovat jen jednu desetinu rozpočtu ostatních klubů v soutěži a tým tedy není tak moc zvýhodněn, jako v lize chudší. Z těchto důvodů by mohly být nejvyšší soutěže z Anglie, Německa a Španělska vyrovnanější než ligy z Belgie, Nizozemí a Portugalska a ty by mohly být více vyrovnané než soutěže z Chorvatska, Polska a České republiky.

4.3 Zdroj dat

Potřebná data, čili výsledky všech zápasů ve zkoumaných ligách za období od roku 2000 až do 2020, jsou čerpána z Livesport, 2021 a z Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation, 2021.

4.4 Postup a metoda měření

V práci je uplatněna metoda měření statické vyrovnanosti, konkrétně metoda směrodatné odchylky procentuálních výher, což je jedna z nejpoužívanějších metod viz kapitola Statická soutěžní vyrovnanost.

Celkový proces výpočtu potřebných hodnot soutěžní vyrovnanosti v jenom ročníku se dá rozdělit do několika dílčích kroků. Nejdříve se pro každý tým vypočítá procentuální úspěšnost v soutěži tak, že se počet získaných bodů klubu x vydělí maximálně možným počtem bodů, které lze v soutěži získat. Kdyby klub x vyhrál všechny zápasy a získal

tak i všechny body, byla by tato hodnota 1. Po tomto výpočtu pro každý tým je k dispozici stejný počet těchto hodnot, jako samotných týmů v soutěži. Ze všech vzešlých čísel je následně spočítána směrodatná odchylka, která nám následně ukazuje, jak moc si byly jednotlivé kluby svou úspěšností v sezoně vzdálené. Pro jednu sezonu tak vzejde vždy jedna hodnota směrodatné odchylky, která je následně dána do poměru s hodnotou hypoteticky maximálně vyrovnané soutěže pohybující se většinou kolem čísla 30 či lehce nad ním a po následném vynásobení 100 dostáváme hodnotu v procentech, která sděluje, jak moc byla soutěž ve zkoumaném ročníku vyrovnaná či nevyrovnaná. Čím vyšší je procentuální hodnota, tím menší soutěžní vyrovnanost se v dané lize vyskytuje a naopak. Pro zainteresované, jakou jsou například funkcionáři soutěží, je tedy žádoucí, aby tyto procentuální hodnoty byly co možná nejmenší.

Při provedení tohoto postupu pro každý ročník ve dvacetiletém období se získává dvacet různých procentuálních výsledků. Tyto hodnoty se následně nanesou do grafů, ze kterých je možné určit lineární trend soutěže a následně tak podpořit či nepodpořit druhou a třetí hypotézu. Z těchto dvaceti procentuálních výsledků lze také spočítat průměrnou hodnotu reprezentující průměrnou soutěžní vyrovnanost dané soutěže za dvacetileté období, a právě porovnáním těchto průměrných hodnot mezi ligami je možné se věnovat první hypotéze. Když se ještě spočítá jedna průměrná hodnota každé skupiny z výsledků v nich obsažených soutěží, je možné podpořit nebo nepodpořit čtvrtou a pátou hypotézu.

Výzkum s sebou nese jistá omezení a překážky, které je zde nutné zmínit. V březnu roku 2020, tedy v sezoně 2019/2020, se začalo globálně šířit onemocnění Covid-19. Jako důsledek této světové pandemie se některé soutěže zahrnuté v tomto výzkumu nedohrály a byly předčasně ukončeny. V některých ligách byl i přesto vyhlášen vítěz soutěže, v jiných nikoli. Podstatné však je, že se tyto soutěže ukončily zhruba lehce za svojí polovinou a vypočítávat tak hodnoty soutěžní vyrovnanosti pro tyto ligy je krajně problematické a oproti ostatním ročníkům by to mohlo být i velmi zkreslující. Z tohoto důvodu nejsou hodnoty soutěžní vyrovnanosti předčasně ukončených soutěží v sezoně 2019/2020 počítány. Tato skutečnost se konkrétně týká druhé nejvyšší portugalské ligy, první a druhé soutěže v Nizozemí. Z těchto soutěží tudíž nejsou počítány následné průměrné hodnoty soutěžní vyrovnanosti z 20 hodnot, nýbrž z 19.

Výše zmíněná skutečnost se týká i druhé nejvyšší ligy v Chorvatsku, ale ta s sebou nese ještě jedno omezení pro výzkum a to takové, že soutěž oficiálně vznikla až v roce 2006, tedy první odehraný ročník se datuje v sezoně 2006/07. Předtím v Chorvatsku fungoval

system dílčích skupin nižších soutěží podle teritoria, který obsahoval severní skupinu, jižní skupinu, centrální, východní a západní. Až v roce 2006 se tyto skupiny sjednotily do jedné centrální soutěže, která se stala druhou nejvyšší ligou. Z uvedených informací je tedy zřejmé, že soutěžní hodnoty do sezony 2006/07 nemohou být spočítány. Z tohoto důvodu v prováděném výzkumu v sobě 2. liga v Chorvatsku skýtá 14 hodnot soutěžní vyrovnanosti, nikoli 20 nebo 19. Toto jsou dvě omezení, která v sobě výzkum skýtá z hlediska možnosti zjistit kýžené hodnoty soutěžní vyrovnanosti.

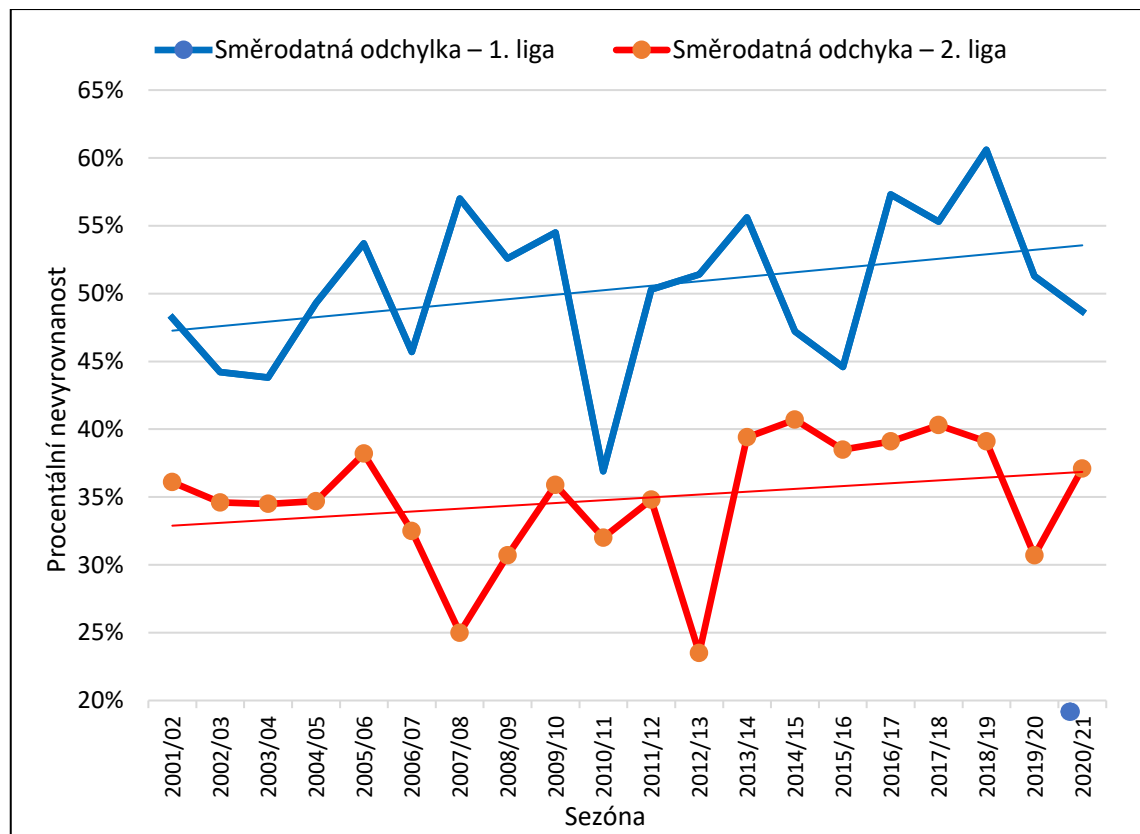
Všechny výpočty a grafy se provádějí v počítačovém programu Microsoft Excel. Pro výpočet směrodatné odchylky se zde používá funkce SMODCH.VÝBĚR.S. a pro vypočítání průměru se používá funkce PRŮMĚR. Dále jsou použity základní matematické operace dělení a násobení.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

V analytické části jsou představeny výsledky měření statické soutěžní vyrovnanosti všech ve výzkumu zahrnutých lig. Výsledky z jednotlivých soutěží jsou představeny psanou formou a doprovázeny grafickým zpracováním.

5.1 Anglie

Graf 1: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Anglii

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.1.1 První liga – Premier League

Nejvyšší fotbalová liga v Anglii s názvem Premier League patří dlouhodobě k nejslavnějším fotbalovým ligám na světě. Už dlouho také drží pomyslný titul nejbohatší ligy světa, ve které se soustředí největší kapitál a v roce 2020 to bylo přes 5 miliard euro (UEFA, 2021). Počet týmů se v této lize drží konstantně na čísle dvacet a ani herní systém se za měřenou dobu neměnil – hraje se každý s každým dvoukolově.

Jak je vidět na grafu č. 1, tak za výzkumné období byly naměřeny v Premier League poměrně velké hodnoty soutěžní nevyrovnanosti. Hned v jedenácti z dvaceti sezon byla

neměřena vyšší než 50% hodnota procentuální nevyrovnanosti. Ta nejvyšší byla dosažena v sezoně 2018/19 a to 60,6 % (směrodatná odchylka pro tuto sezonu činí 0,184). Paradoxně souboj o titul byl v této sezoně velmi těsný kdy rozdílem jediného bodu vyhrál titul Manchester City před Liverpoolem. Ostatní týmy už ale následovaly první dva s velkými odstupy a rozdíl mezi prvním a posledním týmem v tomto ročníku Huddersfieldem činil propastných 82 bodů. Nejnižší hodnoty bylo dosaženo v sezoně 2010/12 a to 36,9 % a byl to také jediný případ kdy byla procentuální nevyrovnanost nižší, než 40 %. Jen ve čtyřech sezonách se hodnota dostala pod hranici 45 %, kromě ročníku 2010/11 to vždy bylo jen těsně.

Průměr hodnot za měřené období je dokonce nad úrovní 50 procent a to **50,4 %**. Ani lineární trend nevypadá pro Premier League příznivě a ukazuje, že je zde dále rostoucí tendence statické soutěžní nevyrovnanosti, což už vzhledem k poměrně vysokým naměřeným hodnotám nedává dobrý signál do budoucnosti.

5.1.2 Druhá liga – Championship

Druhá nejvyšší liga v Anglii zvaná Championship má ze všech ve výzkumu zahrnutých ligách největší počet mužstev a to 24. Po odehrání každého týmu s každým dvoukolově hraje pár nejlepších mužstev tzv. play off o postup do Premier League.

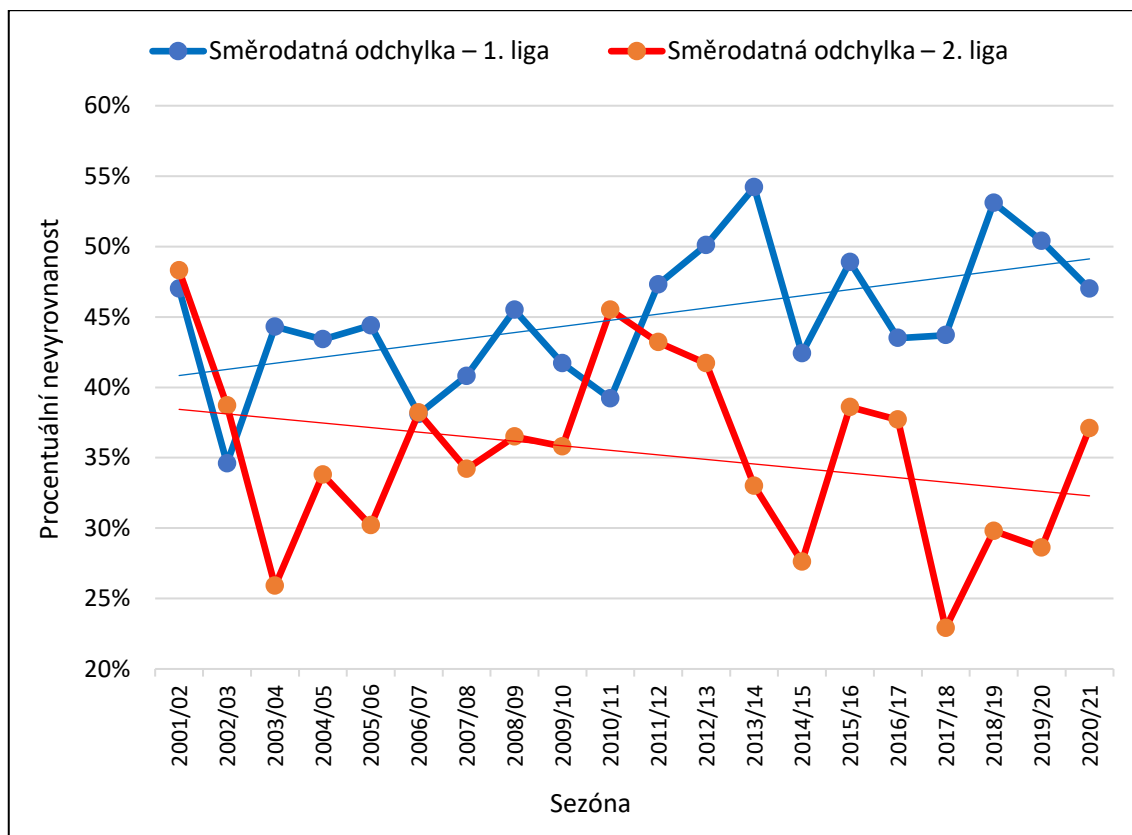
Z grafu č. 1 lze vidět, že 2. nejvyšší soutěž v Anglii vykazuje oproti první lize konstantně nižší hodnoty procentuální nevyrovnanosti se znatelným rozdílem a ani jednou tak nebyla méně vyrovnaná než první liga. Toto potvrzuje fakt, že nejvyšší naměřená hodnota v Championship která v sezoně 2015/16 činila 40,7 % by byla druhou nejnižší hodnotou v Premier League za měřené období. Tu nejnižší hodnotu ve druhé lize je možné spatřit na grafu č. 1 u sezony 2012/13 a to jen 23,5 %. To značí, že v té sezoně byla soutěž velmi vyrovnaná a mohla tak divákům nabídnout více vyrovnaných a napínavých zápasů až do konce ročníku. Zajímavý je fakt, že hned následující sezonu se procentuální nevyrovnanost významně zvýšila na úroveň 39,4 %. Kolem hranice 40 procent se poté držela dalších šest let a v porovnání s Premier League tedy Championship vykazovala menší rozdíly mezi po sobě následujícími ročníky.

Průměr naměřených hodnot druhé anglické ligy za zkoumané období je **34,9 %**, což je o 15,5 % méně než u ligy první. I přes poměrně nízké naměřené hodnoty procentuální nevyrovnanosti je na grafu č. 1 zachycena rostoucí spojnice trendu čili

existuje zde jistá pravděpodobnost, že se bude nevyrovnanost v soutěži s dalšími lety mírně zvyšovat. Tento trend je však pomalejší než u ligy první.

5.2 Německo

Graf 2: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Německu

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.2.1 První liga – Bundesliga

Bundesliga, jakožto nejvyšší liga v Německu také patří k nejkvalitnějším ligám v Evropě a rovněž nejvíce financovaným. Za rok 2020 objem financí v Bundeslize přesáhl 3 miliardy eur (UEFA, 2021).

Na grafu č. 2 lze vidět, že hodnoty soutěžní nevyrovnanosti vykázala nejvyšší soutěž v Německu obecně nižší než anglická nejvyšší soutěž. Výraznější změnu lze spatřit v polovině měřeného období, kdy od sezony 2010/11 procentuální nevyrovnanost vzrostla a poté se držela na vyšších úrovních než v prvním desetiletí 21. století. Za dvacet sezon byla procentuální nevyrovnanost jen dvakrát vyšší než 50 % a to v sezonách 2013/14 a 2018/19. V sezoně 2013/14 byla naměřená hodnota vůbec nejvyšší – 54,2 %. Ačkoli má Bundesliga menší soutěžní nevyrovnanost než třeba Premier League, zažívá

od sezony 2012/13 absolutní dominanci ze strany Bayernu Mnichov, který vyhrál každý ročník. Už v sezoně 2002/03 byla soutěž nejvyrovnanější a hodnota procentuální nevyrovnanosti činila 34,6 procent. Ačkoli individuální po sobě jdoucí ročníky vykazují menší i větší hodnoty, lineární trend Bundesligy je poměrně silně rostoucí a za dvacetileté období činí rozdíl mezi prvním a posledním ročníkem téměř 10 %, což může působit znepokojivě směrem do budoucna. Průměr procentuální nevyrovnanosti pro první německou ligu za měřený úsek je rovných **45 %**.

5.2.2 Druhá liga – 2. Bundesliga

I druhá nejvyšší soutěž v Německu měla po celou dobu 18 týmů a formát soutěže nijak neměnila. Dva nejlepší týmy postupovaly vždy hned do první ligy, třetí bojoval v baráži s týmem z první ligy. To samé opačně platilo i u sestupu do třetí soutěže pro nejhorší týmy v ročníku.

Graf č. 2 ukazuje, že většinou byla druhá Bundesliga vyrovnanější než první. Výjimku tvoří celkově jen čtyři případy, kdy v sezónách 2001/02, 2002/03, 2006/07 a 2010/11 vykazala druhá liga vyšší hodnoty procentuální nevyrovnanosti. Také jen ve čtyřech případech se hodnota procentuální nevyrovnanosti dostala nad hranici 40 %. Nejvíce nevyrovnaný byl hned první měřený ročník se směrodatnou odchylkou 0,152 (48,3 %). Je to však stále o 5,9 % méně než maximální hodnota v první Bundeslize. Nejvíce vyrovnaná byla sezona 2017/18 (jen 22,9 %). V této sezoně byl rozdíl mezi prvním a posledním týmem 28 bodů. Pro srovnání, v sezoně 2001/02 to bylo 57 bodů čili více než dvakrát tolik. Průměrná hodnota procentuální nevyrovnanosti pro druhou německou ligu za měřené období činí **35,4 %**, což je o 9,6 % méně, než kolik bylo naměřeno v lize první.

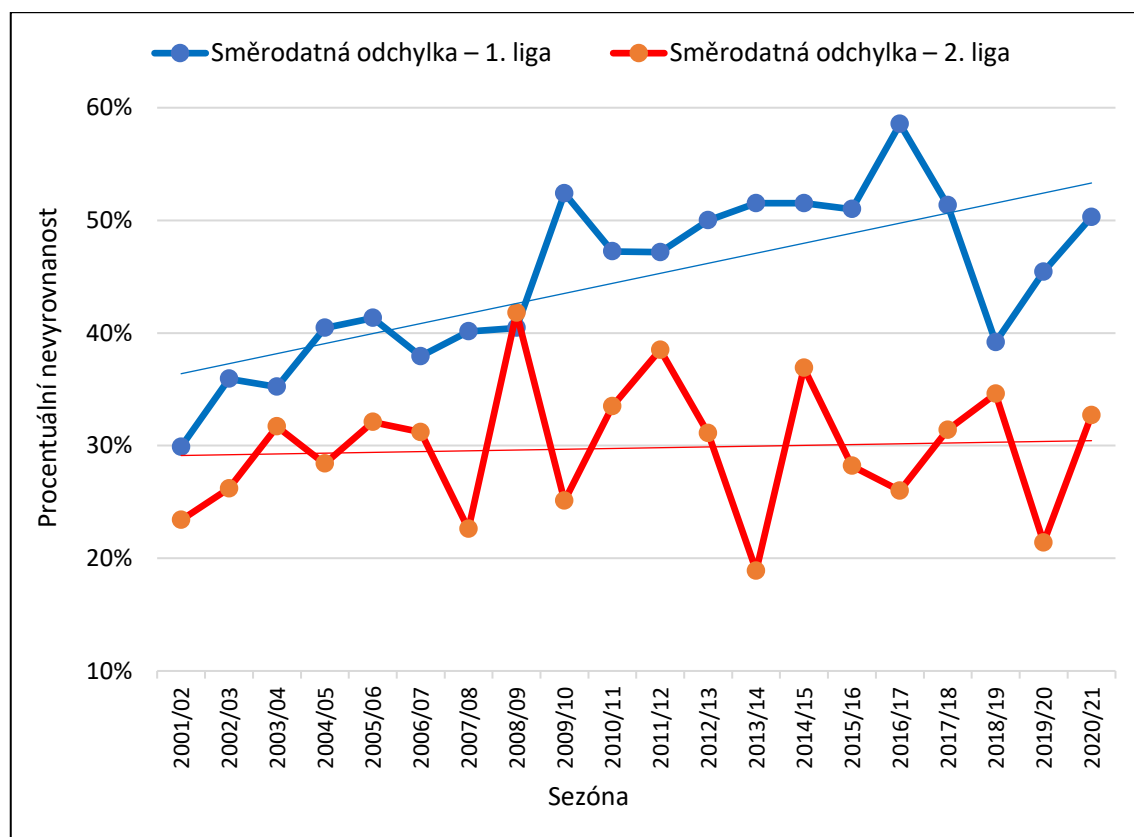
Druhá Bundesliga má také tendenci být postupem času vyrovnanější, což dokazuje spojnice lineárního trendu, která je klesající a pokud se tento trend udrží, tak v dalších ročnících budou v této soutěži souboje o postup i sestup stále vyrovnanější a napínavější až do konce ročníku. V poslední měřené sezoně 2020/21 však byla zaznamenána nejvyšší nevyrovnanost za poslední čtyři roky a je tak otázkou, jakým směrem se budou hodnoty v dalších letech ubírat.

Z výsledků lze vyznívat, že zatímco situace v první lize má tendenci se dále zhoršovat a soutěžní nevyrovnanost zvyšovat, výsledky z druhé ligy ukazují opačnou situaci

s příslibem vyšší soutěžní vyrovnanosti v dalších letech. To vše s přihlédnutím k tomu, že už za posledních dvacet sezon byla soutěžní vyrovnanost ve druhé lize zpravidla větší.

5.3 Španělsko

Graf 3: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize ve Španělsku

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.3.1 První liga – LaLiga

Španělské nejvyšší soutěže se po měřené období konstantně účastnilo 20 týmů. Jakkoli je nepochybně LaLiga (do sezony 2015/16 zvaná Primera División) brána jako jedna z nejkvalitnějších lig v Evropě, je známa pro svou dominanci ze strany primárně dvou, maximálně tří týmů a to Barcelony, Realu Madrid a Atletico Madrid. Mužstvo z Katalánska vyhrálo z dvaceti ročníků od roku 2001 deset titulů, Real Madrid získal sedm titulů a Atletico dva. Jedinou výjimku představuje sezona 2001/2002, kdy ligu vyhrála Valencia. Ve španělské LaLize je také po Premier League nejvíce peněz ze všech evropských soutěží, v roce 2020 to bylo přes 3 miliardy eur (UEFA, 2021).

Z grafu č. 3 lze vidět, že ve španělské nejvyšší soutěži došlo od sezony 2001/02 k postupnému, nikoliv však mírnému, nárůstu soutěžní nevyrovnanosti. Od první měřené

sezóny, kdy byla naměřena hodnota 29,9 % se poté procentuální nevyrovnanost zvyšovala a do roku 2008 se držela kolem hranice 40 %. Po sezoně 2008/09 přišel opět růst, který vyvrcholil sezonou 2016/17 a v ní největší naměřenou hodnotou 58,5 %. V tomto roce vyhrál titul Real Madrid s tříbodovým náskokem na Barcelonu. Poslední tým tehdejšího ročníku Granada měla o 73 bodů méně, než vítěz ligy, což je obrovský rozdíl. O dva roky později přišel pokles na 39,2 %, poté se však hodnota opět zvyšuje. Postupný nárůst soutěžní nevyrovnanosti dokumentuje lineární trend, jehož rostoucí sklon není mírný. V měřeném období nevykázala první španělská soutěž až tak velké rozdíly soutěžní vyrovnanosti v po sobě jdoucích ročnících. Největší rozdíl byl mezi sezonou 2017/18 a 2018/19, kdy došlo k poklesu o 12,2 %.

Průměr naměřených výsledků v jednotlivých sezonách španělské ligy je na hodnotě **44,9 %**, což je téměř stejná průměrná hodnota jako u první německé ligy. Španělská liga však vykazuje silněji rostoucí trend statické soutěžní nevyrovnanosti.

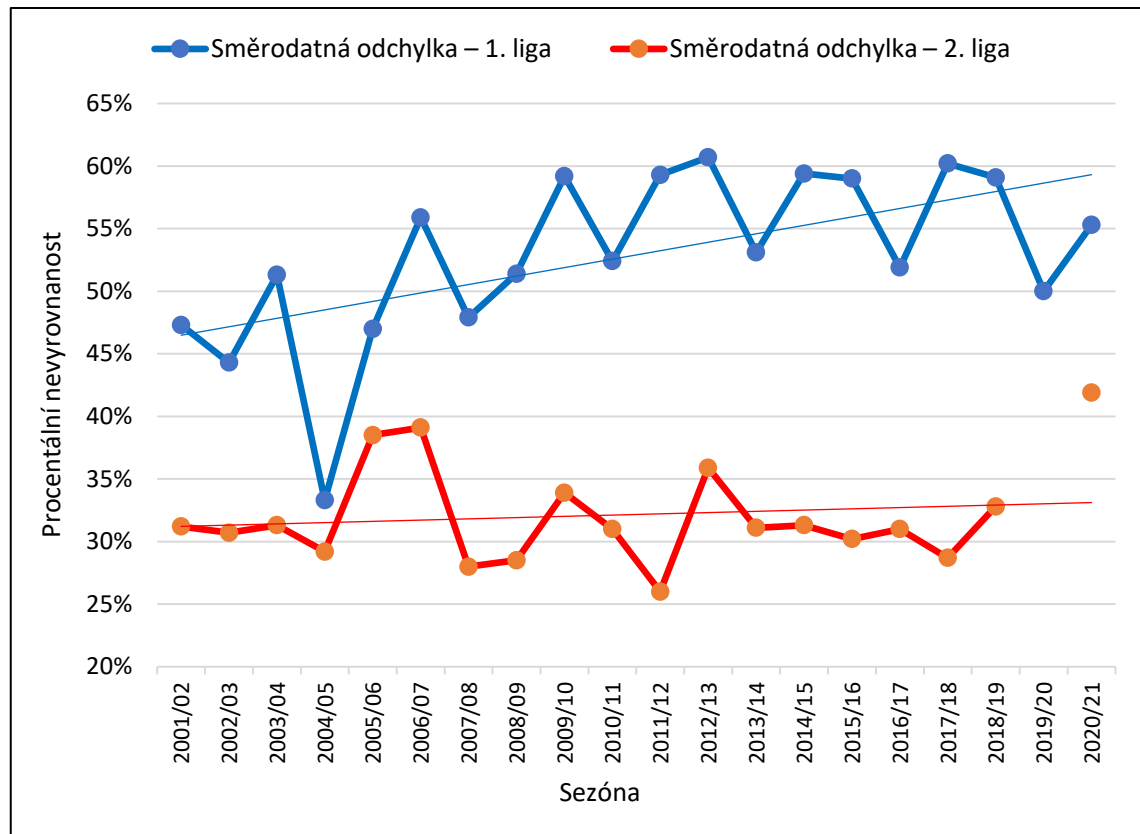
5.3.2 Druhá liga – LaLiga 2

Druhá nejvyšší španělská soutěž se hraje za měřené období v neměnném složení 22 týmů. Po odehrání základní části soutěže následuje play off o postup i sestup. Každoročně postupují do první ligy dva týmy rovnou a další čtyři mají možnost hrát play off, poslední čtyři týmy naopak rovnou sestupují a dochází tak každý rok k poměrně velké fluktuaci týmů hrajících tuto soutěž. Hlavně to pravděpodobně zapříčinilo, že druhá liga vykazuje v měřeném období větší soutěžní vyrovnanost než liga první. Jedinou výjimkou byla sezona 2008/09 kdy v LaLize 2 bylo naměřeno 41,8 % (nejvyšší hodnota ve druhé lize vůbec), zatímco v LaLize 40,4 %. Rozdíl tak nebyl markantní. Naopak nejvyšší rozdíl mezi ligami byl naměřen v sezoně 2013/14 a to 32,6 %, což už je velká diference vyrovnanosti. V této sezoně vykázala druhá nejvyšší soutěž nejnižší hodnotu soutěžní nevyrovnanosti za celé období, a to 18,9 %. Rozdíl mezi prvním a posledním týmem tehdy činil pouze 26 bodů. Průměrná hodnota soutěžní vyrovnanosti v druhé lize je **29,8 %**, což je 15,1 % méně, než průměr v první lize.

Ačkoli LaLiga 2 vykazuje velké rozdíly ve vyrovnanosti v po sobě jdoucích ročnících po většinu měřeného období, lineární trend je jen velmi mírně rostoucího charakteru a téměř po celou dobu kopíruje linii 30 %. Z grafu č. 3 vyplývá, že druhá liga ve Španělsku si dokázala za dvacet let udržet určitou hladinu statické soutěžní vyrovnanosti po celé období, zatímco liga první ji postupem času ztrácí.

5.4 Portugalsko

Graf 4: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Portugalsku

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.4.1 První liga – Liga Portugal

Nejvyšší fotbalová liga v Portugalsku také patří mezi vyhlášené a kvalitní soutěže v Evropě, jejichž zástupci se pravidelně a úspěšně účastní evropských pohárů. Od první sezony ve zkoumaném období liga obsahovala osmnáct mužstev, tento počet se od sezony 2007/08 snížil na šestnáct družstev až do sezony 2014/15, kdy se počet opět zvýšil na osmnácti účastníků, ve kterém se hrálo až do konce zkoumaného období.

Za dvacet ročníků od sezony 2001/02 nepoznala soutěž více než tři vítěze mistrovských titulů, a to FC Porto, Benficu Lisabon a Sporting Lisabon. Ani z pohledu statické soutěžní vyrovnanosti nebyly naměřeny v první portugalské lize příliš optimistické hodnoty. Od sezony 2008/09 do konce sledované časové periody neklesla soutěžní vyrovnanost pod hranici 50 % a v sezoně 2012/13 překonala procentuální nevyrovnanost hranici 60 % s přesnou hodnotou 60,7 %. Nejnižší naměřená hodnota byla 33,3 % v sezoně 2004/05.

Ani v tomto ročníku však nebyla portugalská první liga staticky vyrovnanější než druhá. Průměr soutěžní nevyrovnanosti v měřeném období pro první ligu je **52,9 %**, což naznačuje, že nejvyšší portugalská soutěž nepatří k těm nejvyrovnanějším, přičemž na vyrovnanosti ještě postupně ztrácí, jak ukazuje rostoucí spojnice trendu naměřených hodnot.

5.4.2 Druhá liga – Liga Portugal 2

Z grafu č. 4 je patrné, že druhá portugalská liga si za měřené období vedla z hlediska statické soutěžní vyrovnanosti lépe, než liga první a byla tak vyrovnanější ve všech 20 letech, potažmo 19, protože v roce 2019/20 se soutěž nedohrála do konce a hodnota procentuální vyrovnanosti tak naměřena nebyla. Během zkoumaného období se několikrát měnil počet týmů participujících se v soutěži, kdy některé roky se hrály v počtu 16 družstev a jiné dokonce v počtu 24 týmů. Graf č. 4 přitom ukazuje, že počet týmů neměl na procentuální nevyrovnanost téměř žádný vliv. Vyjma poslední sezony, nejvyšší po sobě naměřené hodnoty lze vidět v sezonách 2005/06 a 2006/07. V první zmíněné sezoně liga obsahovala 18 družstev, v následující už 16 týmů a poté v několika dalších ročnících se počet týmů z 16 neměnil, přičemž v těchto letech se vyrovnanost opět zvýšila.

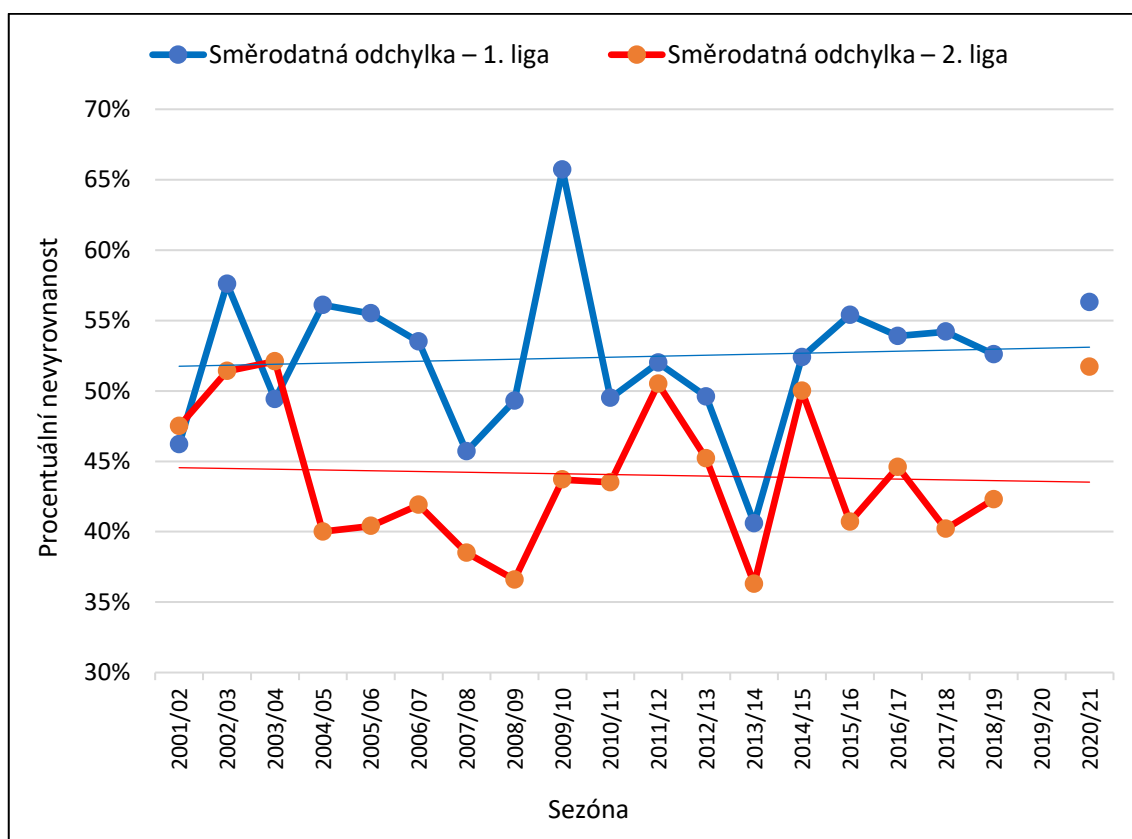
V Portugalsku, stejně jako v Anglii, byla druhá liga vyrovnanější ve všech letech zahrnutých ve výzkumu. Procentuální nevyrovnanost ve druhé lize pouze jednou překonala hranici 40 % (sezona 2020/21 – 41,9 %), zatímco v první lize pouze jedinkrát pod tuto hranici klesla, což značí velký rozdíl mezi ligami. Nejnižší nevyrovnanost byla zaznamenána v sezoně 2011/12 o hodnotě 26 %.

Druhá liga si také kromě pár případů drží poměrně konstantní úroveň soutěžní vyrovnanosti v procentech pohybující se na úrovni kolem 30 %. Průměr naměřených hodnot pro druhou ligu je **32,1 %**, čili o 20,8 % více než průměr v lize první. V Portugalsku je tak zaznamenán největší rozdíl v průměrech procentuální nevyrovnanosti mezi první a druhou soutěží ze všech zemí zahrnutých ve výzkumu.

I přes v celku dobrou úroveň soutěžní vyrovnanosti je z grafu č. 4 vidět rostoucí trend značící postupně se zvětšující nevyrovnanost, růst tohoto trendu je však velice mírný a není to tak znepokojivé znamení pro portugalský fotbal.

5.5 Nizozemsko

Graf 5: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Nizozemsku

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.5.1 První liga – Eredivisie

První holandská liga s názvem Eredivisie také patří k velmi kvalitním ligám v Evropě a ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi s nemalým kapitálem uvnitř soutěže. V roce 2020 byly příjmy týmů v lize dohromady přes 270 milionů euro (UEFA, 2021). Ještě za rok 2018 to však bylo 497 milionů (UEFA, 2019) euro a v posledních dvou letech se tak pandemie covidu podepsala na snížení financí v lize o téměř polovinu. V celém měřeném období se soutěž hrála v nezměněném počtu 18 mužstev.

Procentuální nevyrovnanost se v první holandské lize pohybovala převážně uvnitř nebo kolem rozmezí 50 až 55 %. Zřetelně viditelnou výjimku tvoří dvě sezony, kdy se hodnoty velmi odlišují oběma směry. Prvním případem je sezona 2009/10 s hodnotou 65,7 %, což je dost nízká úroveň statické vyrovnanosti, viditelně se vyjímající mezi ostatními ročníky. Opačně tomu bylo v sezoně 2013/14, kdy byla soutěžní nevyrovnanost

nejmenší – 40,6 %. V sezoně 2009/10 byl rozdíl mezi prvním a posledním týmem 71 bodů, zatímco v ročníku 2013/14 to bylo jen 42 bodů.

I přes velké výkyvy soutěžní vyrovnanosti v jednotlivých letech byl zaznamenán pouze velmi mírně rostoucí trend soutěžní vyrovnanosti, který nemusí být důvodem ke znepokojení, ovšem průměrná procentuální nevyrovnanost o hodnotě **52,4 %** nemůže být pokládána za nízkou.

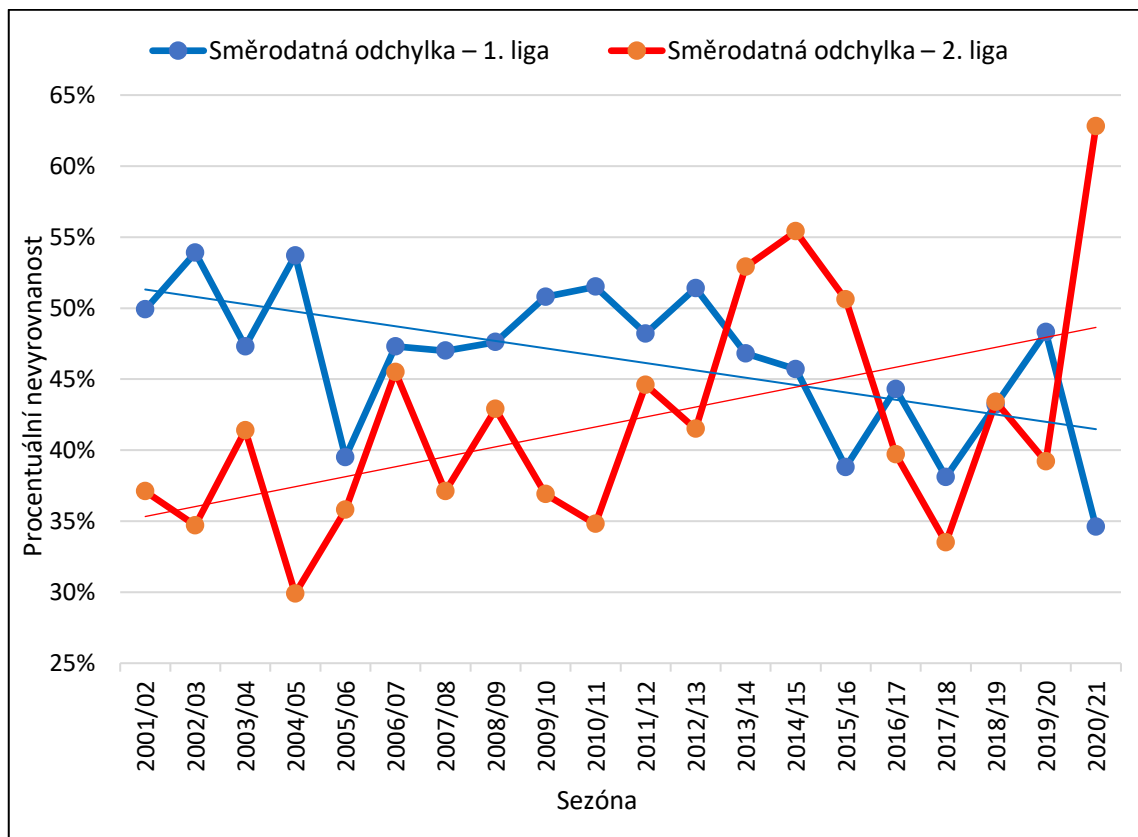
5.5.2 Druhá liga – Eerste Divisie

Druhá nejvyšší liga v Nizozemí, jak je z grafu č. 5 patrné, byla po měřený časový úsek vyrovnanější než liga první, výjimku tvoří první a třetí sezona, kdy byla druhá liga, byť jen o malé jednotky procent, méně vyrovnaná. Zajímavé mohou být naměřené hodnoty od sezony 2010/11 do sezony 2014/15, kdy je vývoj hodnot procentuální nevyrovnanosti ve druhé lize silně podobný vývoji v té první. Je však otázka, zdali je toto pouze náhoda, či nikoli. Druhá holandská liga s průměrem **44,1 %** však nepatří mezi ty nejvyrovnanější druhé soutěže ve výzkumných zemích. Nejnižší naměřená hodnota ze sezony 2013/14 byla 36,3 %, což je velký rozdíl například oproti nejnižší hodnotě 18,9 % zaznamenané ve druhé španělské lize.

Na druhou stranu je v grafu č. 5 parný (ačkoli ne příliš výrazně) klesající lineární trend naměřených hodnot a lze tak konstatovat, že liga má v čase rostoucí soutěžní vyrovnanost. To i přes fakt, že v posledním měřeném ročníku zaznamenala soutěž hodnotu 51,7 %, což je po ročníku 2003/04 s hodnotou 52,7 %, nejvyšší číslo procentuální nevyrovnanosti v měřeném období. V průměru byla tak Eerste Divisie o 8,3 % vyrovnanější než Eredivisie.

5.6 Belgie

Graf 6: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Belgii

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.6.1 První liga – Jupiler Pro League

První belgická liga se v první polovině měřeného období hrála v počtu 18 týmů a poté, od sezony 2009/10, se počet mužstev snížil na 16. Na stupni vítězů častokrát stál tým Anderlecht, od sezony 2015/16 ale mistrovského úspěchu dosahuje hlavně Club Brugge, který vyhrál čtyři z posledních šesti ročníků belgické ligy.

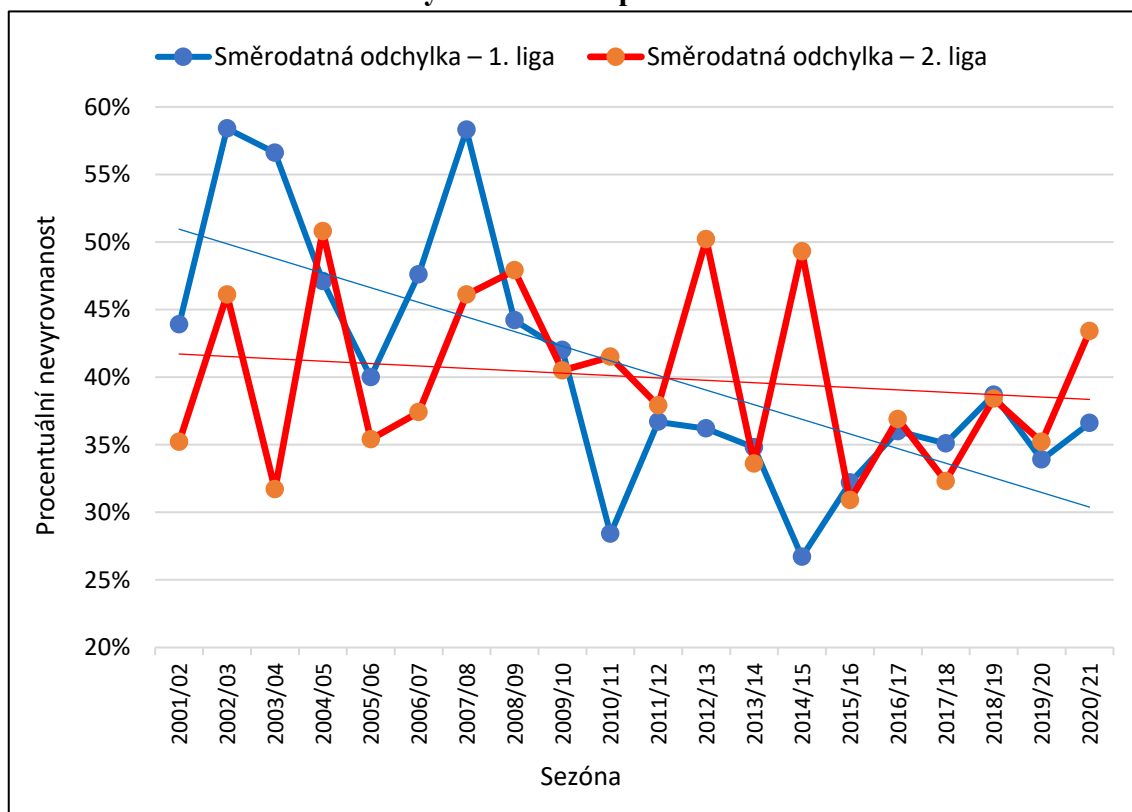
Jupiler Pro League je spolu s první polskou soutěží jediná liga, která za měřený úsek vykazovala z grafu č. 6 viditelnou klesající spojnicí trendu naměřených hodnot, tudíž se v této lize s postupujícími ročníky soutěžní vyrovnanost zvyšovala, což je pozitivní znamení pro tamní fotbal. Až do sezony 2012/13 se však procentuální hodnoty soutěžní nevyrovnanosti pohybovaly více či méně kolem hranice 50 %, poté začaly zřetelně klesat a poslední sezona 2020/21 zároveň vykazovala nejnižší hodnotu 34,6 %. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v sezoně 2002/03 a to 53,9 %. Průměr naměřených hodnot za dvacet sezon je 46,4 %.

5.6.2 Druhá liga – 1 B Pro League

Ve druhé belgické lize byl zaznamenán opačný trend vývoje procentuální nevyrovnanosti oproti nejvyšší soutěži. Trend znázorňující spojnice má navíc poměrně ostrý sklon, protože rozdíl mezi začátkem a koncem této přímky je téměř 15 %, což je vzhledem k tomu, že se jedná o druhou ligu, zajímavá skutečnost. Nejnižší procentuální nevyrovnanost vykázala druhá liga v sezoně 2004/05 a to 29,9 %. Poté se ale další ročníky k hranici 30 % ani nepřiblížila až do sezony 2017/18, ve které byla spočítána hodnota 33,5 %. Nejvyšší nevyrovnanost 62,8 % byla zaznamenána v poslední sezoně měření. Tato hodnota je opravdu vysoká a lze spatřit obrovský pokles soutěžní vyrovnanosti proti ročníku předešlému. Průměrná procentuální nevyrovnanost za měřené období pro druhou belgickou ligu je 42 %, což je ve srovnání s nevyšší soutěží o 4,4 % méně, ale pokud budou do budoucna zachovány vývojové trendy zachycené na grafu č. 6, měla by se druhá liga stát postupem času pravidelněji méně vyrovnanou než nejvyšší soutěž. Od sezony 2013/14 včetně byla druhá liga třikrát za sebou méně vyrovnaná než Jupiler Pro League.

5.7 Polsko

Graf 7: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Polsku

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.7.1 První liga – Ekstraklasa

V polském fotbale a první lize nevyjímaje se už pohybují menší finanční obnosy, než například ve Španělsku či Anglii. Příjem první polské soutěže byl 125 milionů euro za rok 2018 (UEFA, 2019).

Jak je z grafu č. 7 patrné, Ekstraklasa vykázala za měřené období největší pokles procentuální nevyrovnanosti. To dokumentuje spojnice trendu, kdy se začátek této přímky a její konec liší o více než 20 %. Soutěž se až do sezony 2007/08 nepotýkala s příliš dobrými hodnotami, kdy právě tato sezona a dále sezona 2002/03 vykázaly 58,3 % a 58,4 procent, a to jsou poměrně vysoké hodnoty. Od ročníku 2008/09 se však začala soutěžní vyrovnanost v lize zvyšovat a hodnoty na grafu klesají. Tou nejnižší je 26,7 % ze sezony 2014/15. Od sezony 2010/11 do konce měřeného období nebylo ani jednou naměřeno nad 40% hranicí a lze tak říci, že v posledních deseti odehraných sezonách vykazuje polská první soutěž slušnou úroveň statické soutěžní vyrovnanosti, a to i přes skutečnost, že z posledních devíti sezon sedmkrát vyhrál tým Legia, který polské lize očividně dominuje.

Průměrná hodnota pro první polskou ligu za zkoumané období je **40,7 %**, a to je také nejnižší průměr ze všech nejvyšších soutěží zahrnutých ve výzkumu.

5.7.2 Druhá liga – 1. liga

Zatímco procentuální nevyrovnanost v první lize je v čase klesající, ve druhé lize si za měřené období drží její hodnoty spíše neměnnou úroveň (lineární trend je lehce klesající), byť rozdíly mezi některými jednotlivými ročníky jsou velmi významné. To lze vidět ve dvou periodách, zaprvé mezi sezonami 2001/02 až 2005/06 a zadruhé od 2011/12 k 2015/16. Rozdíly mezi po sobě následujícími ročníky v těchto dvou dílčích obdobích se blíží i 20 procentům a druhá liga tak je, co se týče své vyrovnanosti, krajně nestálá a proměnlivá.

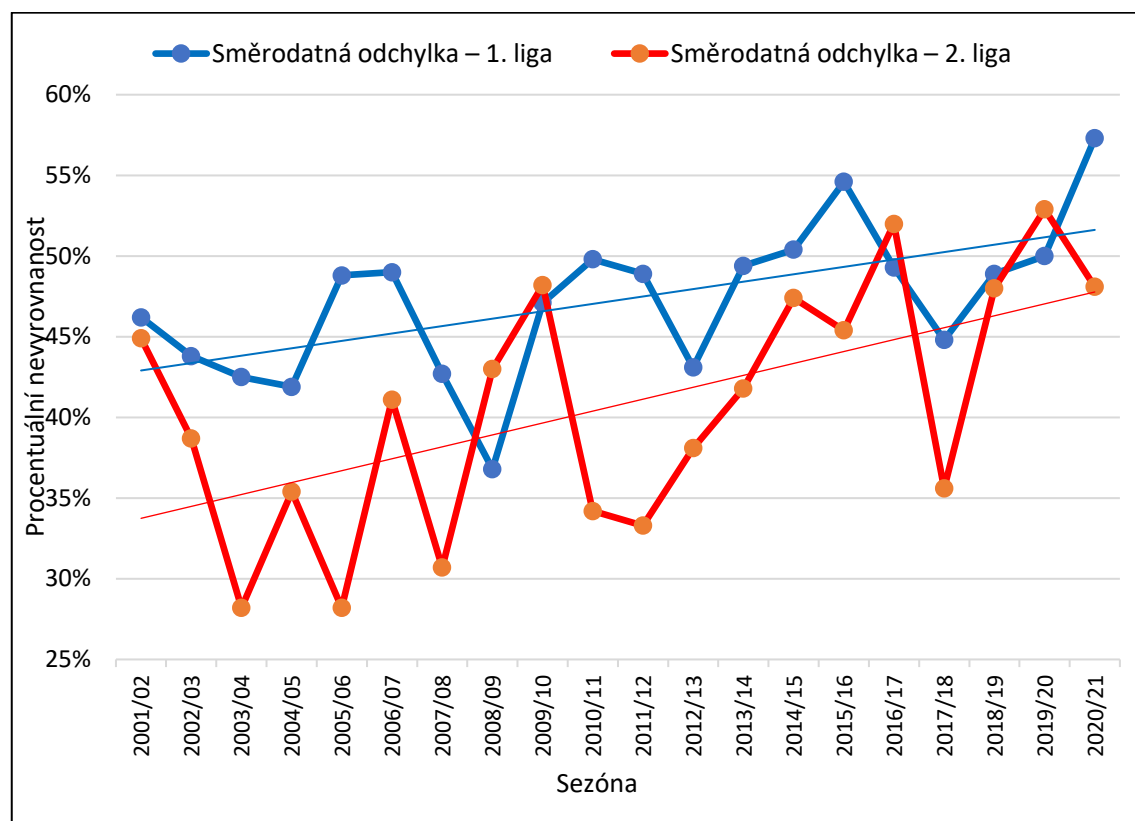
Nejvyšší vykázaná hodnota 50,8 % v této lize by však byla až čtvrtou nejvyšší v lize první a rozdíl mezi nejvyššími hodnotami z první a druhé ligy je 7,6 %, což není úplně zanedbatelné. Je také nutné zmínit, že první polská liga vykázala i nejnižší hodnotu z dvou lig vůbec a to 26,7 %, zatímco nejnižší procentuální nevyrovnanost ve druhé lize je 30,9 %.

Dvě polské soutěže také mají mezi sebou ze všech zkoumaných zemí nejmenší rozdíl mezi první a druhou ligou, protože průměr druhé polské soutěže je rovných **40 %**, čili

jen o 0,7 % méně než průměr první ligy. Tato situace by se však mohla vzhledem k trendům vývoje vyrovnanosti viditelným na grafu 7 brzy změnit, pokud si první liga zachová celkem významný růst soutěžní vyrovnanosti značený klesající spojnicí trendu.

5.8 Česká republika

Graf 8: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v České republice

Zdroj dat: Livesport, 2021; zpracováno autorem

5.8.1 První liga – Fortuna liga

Česká nejvyšší soutěž se po celé období hrála v nezměněném počtu 16 mužstev a za tu dobu se měnila menší časová období, ve kterých byly postupně na vrcholu ligy Sparta Praha, Viktoria Plzeň a poté Slavia Praha.

Hodnoty procentuální nevyrovnanosti se nejčastěji pohybovaly velmi blízko hranice 50 %, což není málo. Je zde navíc z grafu 8 viditelná tendence růstu směrodatných odchylek a procentuální nevyrovnanosti. Nejvyšší hodnota 57,3 % byla naměřena v poslední sezoně 2020/21, kdy vyhrála titul Slavia s velmi výrazným dvanáctibodovým náskokem nad druhou Spartou. Od poslední Opavy ji navíc dělilo propastných 69 bodů.

Nejnižší hodnota byla vykázána v sezoně 2008/09 a to 36,8 %. To není až tak málo, vzhledem k tomu, že se jedná o tu nejnižší hodnotu. Průměr procentuální nevyrovnanosti za měřené období pro první českou ligu je **47,3 %**.

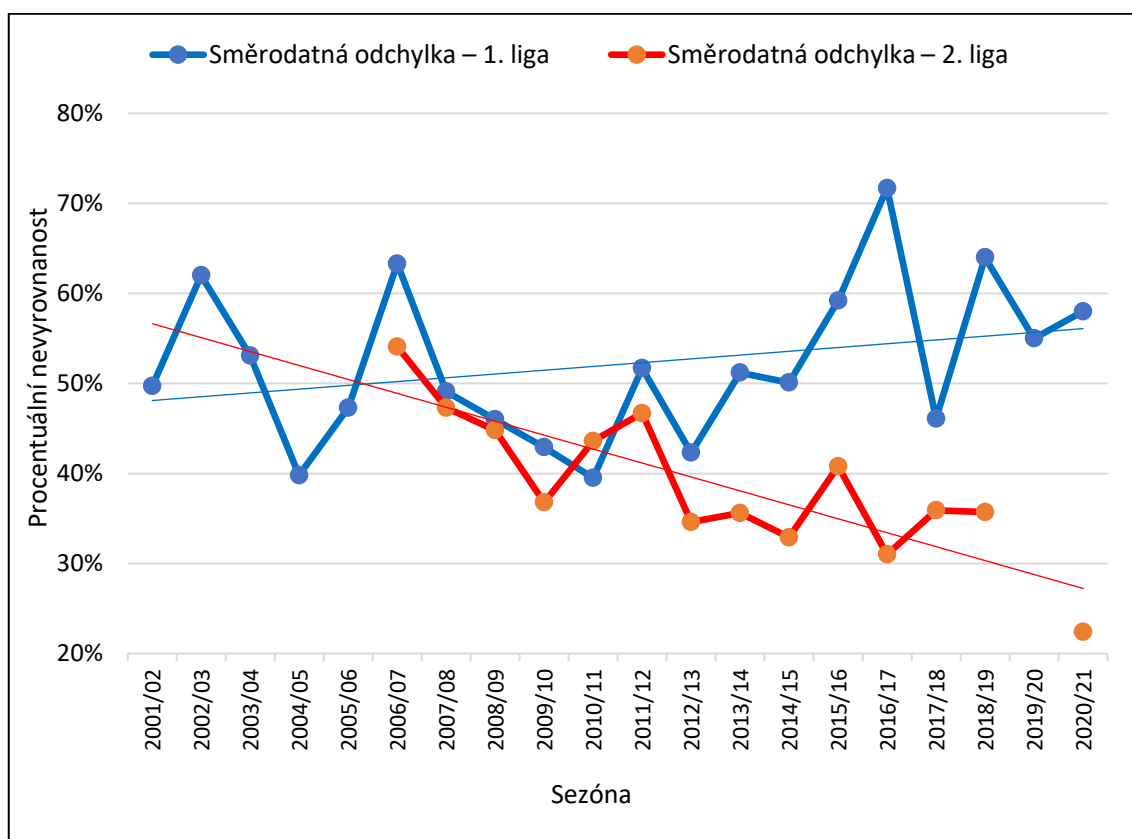
5.8.2 Druhá liga – FNL

Pro druhou českou ligu jsou, co se týče procentuální nevyrovnanosti, charakteristické a z grafu patrné velké rozdíly mezi některými po sobě následujícími sezonami. Celkem šestnáctkrát z dvaceti případů byla vyrovnanost v druhé lize vyšší než v první, a tudíž i celkově byla vyrovnanost v české druhé lize vyšší než v první. Nicméně druhá liga vykázála ještě rychleji rostoucí lineární trend naměřených hodnot a ve sledovaném období tak dochází k poklesu vyrovnanosti soutěže, kdy rozdíl mezi počátkem a koncem přímký je cca 13 %. Hned ve dvou sezonách 2003/04 a 2005/06 vykázála soutěž za sledované období nejnižší hodnotu 28,2 %. V roce 2019/20 naopak vykázála nejvíce, a to 52,9 %.

Průměr vykázaných hodnot za sledované období pro druhou nejvyšší soutěž je **40,8 %** a je to o 6,5 % méně než u nejvyšší české ligy. V budoucnu by tomu však, v případě udržení stávajících trendů, mohlo být jinak a rozdíl mezi vyrovnaností v první a druhé lize by se mohl zmenšovat.

5.9 Chorvatsko

Graf 9: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Chorvatsku

Zdroj dat: Livesport, 2021, Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation, 2021; zpracováno autorem

5.9.1 První liga – 1. HNL

Nejvyšší chorvatská liga nepatří vzhledem ke svým výsledkům k nejvyrovnanějším ligám ve výzkumu, o čemž hovoří i průměr procentuální nevyrovnanosti **52,1 %**. Svými hodnotami často přesahovala hranici 50 %, ve čtyřech sezonách to bylo i více než 60 %. V sezoně 2016/17 byla naměřena nejvyšší procentuální nevyrovnanost 71,7 %. To je nejvyšší číslo z všech soutěží za sledované období. Následující ročník se sice dostala opět pod 50 %, ovšem poté nevyrovnanost zase stoupla. Nejnižší hodnota 39,5 % (ani při této hodnotě se nedá říci, že by soutěž byla hodně vyrovnaná) byla naměřena v sezoně 2010/11 a jen o tři desetiny procenta více vykazala sezona 2004/05.

Spojnice trendu vykazuje mírně rostoucí charakter i při uvážení, že téměř po celé sledované období se pohybuje procentuální nevyrovnanost ve vysokých hodnotách. Za tento sklon přímky může patrně zejména hodnota ze sezony 2016/17.

Nejenom, že první chorvatská soutěž vykazuje celkem malou statickou vyrovnanost, ale lze v ní spatřit i velkou dominanci ze strany jediného týmu Dinama Záhřeb. Tento klub vyhrál za zkoumané dvacetileté období hned šestnáct titulů. Více nevyhrál žádný jiný tým v kterékoli jiné lize v práci zahrnuté.

5.9.2 Druhá liga – 2. HNL

Jak bylo zmíněno v metodické části, druhá chorvatská liga se oficiálně zformulovala a začala hrát až od sezony 2006/07. Nejdříve se hrála v počtu šestnácti týmů, poté se počet různě měnil přes čtrnáct až ke dvanácti a následně se zase začal zvyšovat.

Z počátku soutěž vykazala nemalé hodnoty procentuální nevyrovnanosti, kdy hned první měřený ročník byl nejméně vyrovnaný s hodnotou 54,1 %. Poté se ale hodnoty snižují a od sezony 2012/13 se jen jednou soutěž dostala nad hranici 40 %. Nejnižší hodnota 22,4 % byla zaznamenána v poslední sezoně 2020/21. Druhá liga také nevykazala přílišné rozdíly ve vyrovnanosti mezi jednotlivými ročníky, většinou pohybujících se v řádu jednotek procent. Také v Chorvatsku je druhá liga celkově vyrovnanější než liga první. To je viditelné jak na grafu 9, tak to vyplývá z průměrů naměřených hodnot, kdy průměr druhé ligy **38,7 %** je o 13,4 % menší než průměr hodnot z ligy první. Statická vyrovnanost navíc měla tendenci se v čase ve druhé lize zvyšovat, jak dokumentuje klesající spojnice trendu naměřených hodnot.

5.10 Ověření hypotéz

V metodické části bylo stanoveno pět hypotéz, které byly formulovány na základě výsledků dříve provedených analýz ostatních autorů. Získané výsledky v této práci buď potvrzují nebo nepotvrzují stanovené hypotézy, jak je napsáno níže.

Hypotéza č. 1: Ve všech sledovaných zemích budou druhé ligy v průměru vyrovnanější než ligy první – POTVRZENO

Výsledky práce skutečně ukazují, že ve všech devíti zemích byla vždy druhá nejvyšší soutěž průměrně vyrovnanější než liga první (její průměrná hodnota byla menší, než hodnota první ligy). Nejtěsnější rozdíl mezi dvěma soutěžemi je pouhých 0,7 % a byl zaznamenán v Polsku, kde jsou si tedy první a druhá liga, co se týče soutěžní vyrovnanosti, velmi podobné. První polská soutěž má navíc silně klesající trend procentuální nevyrovnanosti, jinými slovy vyrovnanost zde stoupá, a tudíž by mohla být tato soutěž zakrátko vyrovnanější než druhá liga. Naopak největší rozdíl mezi

průměrnými hodnotami procentuální nevyrovnanosti byl zaznamenán v Portugalsku, kde průměr první ligy byl 52,9 % a průměr druhé soutěže jen 32,1 %. Rozdíl tak činí 20,8 %. Druhá portugalská liga tak byla ve sledovaném období o více než pětinu vyrovnanější než první liga. První portugalská soutěž je také s nejvyšším průměrem 52,9 % tou vůbec nejméně vyrovnanou soutěží ze všech osmnácti sledovaných. Naopak druhá portugalská liga s průměrem 32,1 % je hned po druhé španělské lize tou nejvyrovnanější. Velký rozdíl mezi první a druhou ligou byl zaznamenán také v Anglii, kde Premier League byla o 15,5 % více nevyrovnaná než Championship. V České republice byl rozdíl mezi první a druhou ligou 6,5 % a je to třetí nejmenší rozdíl z devíti.

Potvrzení první hypotézy ukazuje pravděpodobně na to, že skutečnost každoročního postupu nejlepších týmů z druhé ligy do první bude mít na úroveň soutěžní vyrovnanosti vliv. V některých prvních ligách totiž lze pozorovat postupně zvyšující se dominanci některých týmů jako Manchester City s Liverpoolem v Anglii, Bayern Mnichov v Německu nebo v posledních letech Slavia v české lize. Nejde přitom o to, kolikrát za sebou vyhraje daný klub titul (to může být záležitost dynamické soutěžní vyrovnanosti), ale pro statickou vyrovnanost je důležité, s jak velkým náskokem a jak velké bodové rozdíly jsou mezi jednotlivými týmy. Tyto vzdálenosti se mohou v některých prvních ligách zvětšovat, zatímco ve druhých ligách je tato možnost hracím systémem eliminována. V poslední řadě lze však podotknout, že pokud vydrží zjištěné trendy soutěžní vyrovnanosti i v následujících letech, tak například v Polsku by mohla být první liga časem vyrovnanější než liga první, a tudíž tak nemusí být nastavení systému postupů a sestupů tou hlavní a jedinou silou, které může hýbat soutěžní vyrovnaností.

Hypotéza č. 2: Většina druhých soutěží nebude mít rostoucí trend soutěžní nevyrovnanosti – POTVRZENO

Aby se potvrdila druhá hypotéza, muselo pět či více druhých lig vykazat nerostoucí trend procentuální nevyrovnanosti na grafech, což se stalo. Výsledky ale ukazují, že jen málo by mohlo stačit k tomu, aby se druhá hypotéza dala považovat za nepotvrzenou, protože čtyři druhé soutěže (anglická, belgická, portugalská a česká) vykazaly rostoucí trend a čtyři klesající (německá, polská, holandská a chorvatská). Trend u druhé nejvyšší španělské soutěže zobrazený grafu č. 3 lze považovat za neutrální i přesto, že lze spatřit opravdu nepatrně rostoucí trend, ale rozdíl mezi začátkem a koncem přímky je jen necelé jedno procento, a to v uvážení dvacetiletého vývoje lze považovat za neutrální trend.

I přes konečné potvrzení hypotézy lze podotknout, že čtyři druhé ligy vykazující rostoucí nevyrovnanost z devíti zkoumaných není malé číslo vzhledem ke každoroční fluktuaci týmů na obou koncích tabulky a absenci příjmů z evropských pohárů. Zjištěné skutečnosti tedy ukazují na to, že soutěžní vyrovnanost ve fotbale má obecně tendenci v čase samovolně klesat, a proto musí existovat určitá opatření, která udržení soutěžní vyrovnanosti napomáhají. Z výsledků druhých soutěží by se tak mohla nabízet otázka, zdali jsou současná opatření dostatečná, nebo zdali bude potřeba časem zavést nová pravidla na podporu soutěžní vyrovnanosti, která zmiňuje například Vichr (2015).

Hypotéza č. 3: Většina prvních soutěží bude mít rostoucí trend soutěžní nevyrovnanosti – POTVRZENO

Naopak se před provedením výzkumu předpokládalo, že většina prvních soutěží bude vykazovat trend rostoucí nevyrovnanosti (tzn. snižující se statická vyrovnanost), jak je psáno ve třetí hypotéze. Tato hypotéza se také potvrdila, protože sedm první lig z devíti zkoumaných vykazovalo rostoucí trend (anglická, německá, španělská, portugalská, holandská, česká a chorvatská). Nejrychlejším tempem rostla nevyrovnanost na Pyrenejském poloostrově v první španělské lize a poté v portugalské. Zejména v Portugalsku může být otázka vývoje soutěžní vyrovnanosti alarmující, protože první liga byla jednak nejméně vyrovnanou ze všech zkoumaných lig a také vykazovala druhý nejrychleji rostoucí trend soutěžní nevyrovnanosti. Naopak značně klesající trend nevyrovnanosti, a tudíž zvyšující se vyrovnanost, je možné zaznamenat v první belgické a polské soutěži. Jinými slovy, vyrovnanost se ve sledovaném dvacetiletém období zvyšovala pouze v těchto dvou ligách, v ostatních sedmi byla situace opačná a celková situace evropského fotbalu v otázce vývoje soutěžní vyrovnanosti tak nevypadá moc příznivě. Výsledky z prvních lig tedy pro veřejnost zabývající se touto problematikou mohou signalizovat informaci, že časem bude potřeba ze strany řídicích fotbalových institucí zasáhnout a snažit se o zlepšení současného trendu vývoje, protože dříve či později by úroveň soutěžní vyrovnanosti mohla klesnout natolik, že by to začalo mít neblahý vliv na atraktivitu soutěže, a tudíž na její popularitu.

Hypotéza č. 4: Nejvyšší soutěže v zemích z první skupiny budou celkově vyrovnanější než nejvyšší soutěže ze zbylých dvou skupin – NEPOTVRZENO

Čtvrtá hypotéza, která se nepotvrdila, byla stanovena na základě předpokladu, že příjmy z evropských pohárů budou mít větší vliv na snížení vyrovnanosti v soutěžích s menšími

příjmy, protože finance z evropských pohárů představují u tamních klubů daleko větší část jejich rozpočtů a oproti ligovým soupeřům tak znamenají větší výhodu než například v Premier League, kde příjmy z evropských pohárů nepředstavují takovou část ročních rozpočtů klubů. Proto se před provedením výzkumu předpokládalo, že nejvyšší soutěže z první skupiny zemí (Anglie, Španělsko, Německo) budou vyrovnanější než zbylé dvě skupiny. Tato hypotéza se nepotvrdila, neboť nejvyšší soutěže z první skupiny byly méně vyrovnané než soutěže ze třetí skupiny. Rozdíl mezi skupinami je sice nepatrný, pouhých 0,07 %, to však ale nic nemění na tom, že výsledky nedopadly podle předpokladu vyjádřeného ve čtvrté hypotéze a naopak signalizují, že ekonomická podpora v podobě příjmů z evropských pohárů může být pro pár klubů z menších lig ne tolik významný ekonomický „doping“, jako velké sumy peněz v podobě příjmů za televizní práva a jiné složky u největších evropských klubů v neslavnější fotbalových ligách.

Hypotéza č. 5: Nejvyšší soutěže v zemích z druhé skupiny budou celkově vyrovnanější než nejvyšší soutěže v zemích třetí skupiny – NEPOTVRZENO

Předpoklad, že ligy z druhé skupiny se středními příjmy (Portugalsko, Nizozemsko, Belgie) budou v průměru vyrovnanější, než ligy ze třetí skupiny s nejnižšími příjmy (Polsko, Česká republika, Chorvatsko), vychází ze stejného uvažování, jako čtvrtá hypotéza a opírá se tak i o stejné předpoklady. I tato pátá hypotéza se však nepotvrdila, protože nejvyrovnanější se ukázaly soutěže právě až ze třetí skupiny, kdy jejich průměrná hodnota procentuální nevyrovnanosti za sledované období byla 46,7 %. Nejvyšší naměřený průměr 50,57 %, tedy nejmenší vyrovnanost, zaznamenaly ligy z druhé skupiny zemí. Získané výsledky tedy v tomto ohledu nedopadly podle prvotních předpokladů a hypotéza č. 5 se proto také nepotvrdila.

6 DISKUSE

Co se týče nejvyšších fotbalových soutěží, tak z výsledků analytické části vyplývá, že za zkoumané dvacetileté období od sezony 2001/02 do 2020/2021 dochází ve většině lig k poklesu soutěžní vyrovnanosti, který je zaznamenán jako rostoucí směrodatná odchylka a procentuální nevyrovnanost na grafech. Tyto výsledky se shodují s výsledky dalších autorů (Michie & Oughton, 2004, Goosens, 2005, Šíma, 2011, Šíma & Procházka, 2013, 2014, Mráček, 2012, Vichr, 2015, Ramchandani et al., 2018), kteří se dříve statickou soutěžní vyrovnaností zabývaly a kteří rovněž dospěli k závěrům, že ve většině evropských lig dochází během času k poklesu soutěžní vyrovnanosti.

Výjimku v tomto směru a v čase zlepšující se situace ohledně soutěžní vyrovnanosti lze pozorovat v první belgické a polské lize, kde byly zaznamenány časem klesající hodnoty směrodatné odchylky, a tudíž i procentuální nevyrovnanosti. Proč je tomu tak zrovna u těchto dvou soutěží je otázkou a bylo by zapotřebí provést detailnější analýzu těchto lig, která by mohla odhalit příčiny.

Překvapivě také můžou působit výsledky z první anglické soutěže Premier League, která má v široké fotbalové veřejnosti patrně nepravdivě punc nejvyrovnanější ligy světa. Svým dvacetiletým průměrem naměřených hodnot je až šestou nejvyrovnanější ligou z devíti nejvyšších soutěží a pokud by byly do žebříčku zahrnuty i druhé ligy, byla by Premier League až na pomyslném patnáctém místě z osmnácti. Za ní už by byly jen průměrně ještě méně vyrovnané soutěže, a to první chorvatská liga, holandská liga a nejméně vyrovnaná první liga v Portugalsku.

Co se týče druhých nejvyšší soutěží zahrnutých ve výzkumu, tak zde časem klesala soutěžní vyrovnanost ve čtyřech z devíti soutěží, ve čtyřech rostla a v jedné (druhá španělská liga) by se dalo o trendu hovořit jako o neutrálním. Celkově se tedy výsledky druhých lig dají z pohledu trendů vývoje označit jako nerozhodné. Ve srovnání z prvními ligami je tedy situace z pohledu soutěžní vyrovnanosti ve druhých ligách lepší, ale nedá se také označit za bezvadnou, jelikož, jak už dříve bylo napsáno, ve druhých ligách dochází ke každoroční rotaci několika mužstev na obou koncích tabulky, což by mělo nezanedbatelným způsobem přispívat k udržování nějaké úrovně soutěžní vyrovnanosti, což se, jak lze z výsledků práce vidět, v některých ligách neděje. Nicméně pořád má tato skutečnost hracího systému alespoň nějaký vliv na soutěžní vyrovnanost, protože jak již bylo zmíněno, tak všechny druhé ligy byly průměrně vyrovnanější než ligy první.

Z dostupných zdrojů se zdá, že druhé soutěže doposud nebyly podrobeny mnoha zkoumáním, a proto zde není možné určit, jestli se výsledky této práce shodují s výsledky ostatních autorů. Další výzkumy by se proto mohly zabývat soutěžní vyrovnaností ve druhých ligách dalších zemí, aby se získal rozsáhlejší pohled na danou problematiku, jako je tomu u prvních lig.

Za úvahu nyní stojí, jaký bude vývoj soutěžní vyrovnanosti ve zkoumaných ligách směrem do budoucna a jaký vliv to bude mít na atraktivitu fotbalu jako produktu a na s tím související zájem veřejnosti o fotbal jako zdroj zábavy. Je vhodné připomenout z teoretické části práce, že na nedostatek nejistoty výsledku a soutěžní vyrovnanosti jako hrozbu pro profesionální fotbal upozorňuje několik autorů (Michie & Oughtonová, 2004, Szymanski, 2003, Buraimo & Simmons, 2009 a další) kteří tvrdí, že právě absence těchto aktiv ve fotbale způsobuje újmu celému sportu. Podle Michieho & Oughtonové, 2004 se malá soutěžní vyrovnanost může projevit například na zájmu velkých klubů o zformování vlastní uzavřené soutěže. O toto se už několik klubů v roce 2019 neúspěšně pokusilo a do budoucna je pravděpodobné, že zájem z řad některých vrcholných fotbalových funkcionářů o zformování takové soutěže nezmizí. Dále se nedostatek vyrovnanosti může projevit ve zvětšujícím se rozdílu v příjmech jednotlivých klubů uvnitř soutěže, a tudíž tak ke zvětšující se výkonnosti propasti mezi těmito týmy. Nerovnoměrný růst příjmů i přes některé zavedené přerozdělovací procesy lze pozorovat v mnoha evropských soutěžích, zejména pak v těch velikých a bohatých ze zemí jako Anglie a Španělsko. Pravděpodobně také proto lze pozorovat v těchto ligách v čase rostoucí soutěžní nevyrovnanost.

Jako jednu z největších hrozeb pro vrcholový fotbal však lze vnímat ve ztrátě jeho atraktivity v důsledku malé vyrovnanosti a následném poklesu diváckého zájmu a velikosti financí v soutěžích. Zajímavé však je, že například v Premier League, nebo ve španělské LaLize se nedá pozorovat úpadek diváckého zájmu o tyto soutěže i přes neustále narůstající soutěžní nevyrovnanost, minimálně co se velikosti příjmů těchto soutěží a klubů uvnitř týče. Reálná situace tedy zatím trochu oponuje rozšířenému názoru odborné veřejnosti představenému i v teoretické části, že nárůst soutěžní nevyrovnanosti způsobí pokles diváckého zájmu a atraktivity fotbalu. Zatímco lze zpozorovat a změřit nárůst nevyrovnanosti v mnoha prvních ligách, nedochází ke zřetelně menšímu zájmu o fotbal a k menším finančním obnosům, ba právě naopak. Není však vyloučeno, že pokud bude i nadále docházet ke konstantnímu poklesu soutěžní vyrovnanosti

ve většině prvních lig, mohl by časem divácký zájem opadnout. Toto by se patrně mohlo stát tehdy, kdyby hodnoty procentuální nevyrovnanosti často přesahovaly určitou vyšší hranici než v současnosti. Přesná hodnota této hranice však není známa a je otázkou, jak vysoká by mohla být.

Také by se mohlo zdát, že v prvních ligách ze zemí jako Polsko, Česká republika a Chorvatsko bude soutěžní vyrovnanost průměrně nižší než v soutěžích ze zemí jako Portugalsko, Nizozemsko a Belgie, jejichž ligy budou zase o trochu méně vyrovnané než anglická, německá a španělská liga. Tyto myšlenky byly vyjádřeny čtvrtou a pátou hypotézou tohoto výzkumu. Za předpokladem, že čím méně je peněz v jednotlivých soutěžích, tím méně vyrovnané by mohly být, stál hlavně systém finančních odměn pro nejlepší kluby z lig za účast a úspěchy v evropských pohárech. Tyto finanční částky totiž jsou pravděpodobně důležitější pro menší kluby a soutěže, protože představují větší procentuální položku příjmů v jejich rozpočtech, zatímco u klubů jako Real Madrid či Manchester City nejsou tyto příjmy těmi hlavními. Pro evropské velkokluby tohoto formátu mají totiž větší váhu příjmy z televizních práv, které každým rokem rychle narůstají. Mechanismus, jakým mohou kluby hrající evropské soutěže použít finanční prostředky na posílení svých mužstev a upevnění svojí dominantní pozice i do dalších sezon, byl také popsán v teoretické části. Myšlenku, že tento systém finančních odměn může napomáhat k destabilizaci soutěžní vyrovnanosti zastávají také někteří další autoři (Scelles, 2020, Vichr, 2015). Čtvrtá a pátá hypotéza práce, které byly zformulovány na základě těchto myšlenek však nebyly výsledky výzkumu podpořeny. Ukázalo se paradoxně, že průměrně nejvyrovnanější byly první ligy až ze třetí skupiny zemí ve složení Polsko, Česká republika a Chorvatsko. S o trochu menší vyrovnaností už poté následovaly nejbohatší ligy světa ze zemí první skupiny. Jako nejméně vyrovnané skončily soutěže z Portugalska, Nizozemí a Belgie. Tyto výsledky mohou naznačovat, že finanční odměny z Ligy Mistrů a dalších evropských soutěží nemusí mít na soutěžní vyrovnanost ten nejvýznamnější vliv nehledě na konkrétní soutěž a finanční částky, které se v ní pohybují.

Ke zlepšení soutěžní vyrovnanosti a také ke zmenšení rozdílů mezi ekonomickou silou jednotlivých týmů v soutěžích mělo napomáhat pravidlo zavedené organizací UEFA v roce 2011 zvané Financial Fair Play (FFP). Výsledky práce však ukazují, že od ročníku zavedení tohoto pravidla nedošlo ve většině pozorovaných lig k viditelnému růstu soutěžní vyrovnanosti, a tudíž ke zlepšení celé situace. Výsledky práce se tak shodují

s výsledky Plumleyho et al. (2019), kteří rovněž poukázali na neefektivnost tohoto pravidla.

V neposlední řadě je vhodné zamyslet se nad tím, které soutěže jsou na tom z hlediska soutěžní vyrovnanosti lépe. Zdali ty, co mají nižší průměrné hodnoty za dvacetileté období, ale rostoucí trend, nebo ty, co mají vyšší průměrné hodnoty, ale trend nevyrovnanosti je klesající? Takto lze mezi sebou porovnat několik soutěží, například první německou a první belgickou ligu. Průměr Bundesligy je 45 %, a to je o 1,4 % méně než průměr belgické Jupiler Pro League a v tomto ohledu je na tom tedy Bundesliga lépe. Německá liga má ale rostoucí trend soutěžní nevyrovnanosti (klesající vyrovnanost), zatímco trend v belgické lize je značně klesající, a to je pro tuto soutěž pozitivní zpráva. Otázka tedy zní: která soutěž je na tom celkově z pohledu soutěžní vyrovnanosti lépe? Z pohledu autora je na tom v tomto případě lépe belgická Pro League i přesto, že má vyšší průměrnou hodnotu, protože její trend je významně klesající. O německé lize se dá říci opak, a ještě k tomu rozdíl mezi průměry obou soutěží je pouze 1,4 %, což není mnoho. Pokud se i v následujících letech udrží současné trendy, bude první belgická liga brzy vyrovnanější než německá. V tomto případě by se tedy dalo o trendu, kam směřují hodnoty hovořit jako o důležitějším aspektu, než kolik je průměrná hodnota. Ne vždy by tomu ale tak muselo být. Například pokud by jedna soutěž měla výrazně nižší průměrnou hodnotu procentuálních nevyrovnaností než druhá a zároveň by měla lehce rostoucí trend, přičemž druhá soutěž lehce klesající trend, dalo by se o první soutěži hovořit jako o té, které se nachází v lepší situaci. Čili pro shrnutí je vhodné napsat, že zdali jsou podstatnější skutečné hodnoty let minulých, nebo vývoj, které může signalizovat hodnoty budoucí, se nedá jednoznačně určit a záleží na konkrétní situaci a také na subjektivním názoru člověka, který situaci hodnotí.

7 ZÁVĚR

Práce se zabývá zejména statickou soutěžní vyrovnaností v prvních a druhých nejvyšších fotbalových ligách ve vybraných evropských zemích a cílem práce bylo identifikovat tuto soutěžní vyrovnanost ve dvacetiletém období od sezony 2001/02 a porovnat mezi sebou získané hodnoty jednotlivých soutěží. V práci bylo rovněž stanoveno pět hypotéz, které se poté v návaznosti na získané výsledky výzkumu potvrdily nebo nepotvrdily. Z výsledků práce lze tedy dospět k několika zajímavým závěrům. Práce ukazuje, že obecně se situace v otázce soutěžní vyrovnanosti napříč fotbalovými ligami a zeměmi neustále zhoršuje, jinými slovy soutěžní vyrovnanost ve většině soutěží klesá, a to zejména u prvních lig. Druhé nejvyšší soutěže jsou na tom z pohledu vyrovnanosti lépe a výsledky ukázaly, že druhé ligy byly ve všech zkoumaných zemích průměrně vyrovnanější. I přesto dochází ve čtyřech z devíti druhých lig k narůstajícím hodnotám procentuální nevyrovnanosti, respektive k poklesu soutěžní vyrovnanosti. Ukázalo se tedy, že i ve druhých ligách, kde existuje každoroční obměna několika týmů na obou koncích tabulky a kde kolují menší finanční částky, může docházet k poklesu soutěžní vyrovnanosti, a i zde by tedy mohla časem hrozit nutnost regulovaného zásahu zvenčí. Obecně se, tedy aspoň v očích autora, nedá o situaci hovořit jako o zcela bezproblémové. Za obecným poklesem soutěžní vyrovnanosti také pravděpodobně stojí nerovnoměrný nárůst příjmů, jakých kluby uvnitř soutěží dosahují, jak bylo zmíněno v teoretické části práce. Z výsledků práce ale zároveň vyplývá, že první soutěže z fotbalově méně rozvinutých a chudších zemí jako Polsko, Česká republika a Chorvatsko měly průměrně nejnižší hodnoty procentuálních nevyrovnaností, a tudíž se ukazuje, že finanční odměny pro účastníky evropských pohárů nemusí být pro soutěžní vyrovnanost tím opravdu zásadním problémem.

Vzhledem k ne zcela příznivému vývoji soutěžní vyrovnanosti napříč evropskými soutěžemi se tedy vzhledem do budoucna dá očekávat, že fotbalové řídicí organizace budou muset dříve nebo později zasáhnout a podniknout takové kroky, které povedou ke zlepšení situace, nebo alespoň k zastavení nedobrého vývoje. Zmíněnými kroky by pravděpodobně měly být buď razantní modifikace aktuálně zavedených opatření na podporu soutěžní vyrovnanosti, nebo vznik zcela nových opatření. Právě v tomto roce 2022 UEFA začala jednat a rozhodla pro razantní modifikace dosavadního pravidla Financial Fair Play. Vzhledem k nepříznivému vývoji soutěžní vyrovnanosti a významným finančním dopadům pandemie Covid-19 se evropská řídicí organizace

rozhodla klást méně přísné požadavky na hospodářské výsledky klubů, ale naopak se více zaměří na strukturu klubových výdajů. Od sezony 2023/24 budou moci evropské kluby za platy hráčů, přestupy a provize fotbalovým agentům vynaložit maximálně 90 % všech svých příjmů. Tento limit se bude poté každoročně snižovat a od sezony 2025/26 to bude jen 70 %. Také se zdvojnásobí maximální povolená ztráta, jaké se může klub dopustit, a to z 30 milionů euro až na 60 milionů opět od sezony 2025/26 (Associated Press, 2022). Zejména finanční omezení v oblasti platů a přestupů by měla zamezit bohatým klubům, aby pro svá družstva získaly všechny nejlepší světové hráče, které poté přeplatily, neboť na to mají finanční sílu. Inspiraci v tomto ohledu čerpala UEFA také od vrcholových soutěží ze zámoří (NHL, NFL, NBA), kde mají na podporu soutěžní vyrovnanosti zavedeny například konkrétní platové stropy a další pravidla. Vzhledem ke zmíněné modifikaci, respektive zavádění nových pravidel, by bylo zajímavé se ke zkoumání soutěžní vyrovnanosti ve fotbalových ligách v budoucnu vrátit a zaměřit se na to, zdali mají tato nová pravidla na soutěžní vyrovnanost pozitivní nebo negativní vliv.

Tato práce je také pravděpodobně jednou z prvních, která se věnuje statické soutěžní vyrovnanosti v druhých nejvyšších fotbalových ligách. Další práce zabývající se tímto tématem by mohly podrobit zkoumání například druhé ligy z dalších zemí a svými výsledky tak rozšířit a obohatit obecné poznání o vývoji soutěžní vyrovnanosti druhých soutěží. Další zajímavou možností by teoreticky mohl být pokus o zkoumání druhých lig z pohledu dynamické soutěžní vyrovnanosti. Případné výsledky takového výzkumu by poté mohly posloužit zajímavému srovnání s výsledky statické soutěžní vyrovnanosti.

8 ZDROJE

- 1) ALAVY, K., GASKELL, A., LEACH, S., & SZYMANSKI, S. (2010). *On the Edge of Your Seat: Demand for Football on Television and the Uncertainty of Outcome Hypothesis*. *International Journal of Sport Finance*. 5 (2), 75-95.
- 2) ASSOCIATED PRESS [online]. *UEFA Set to Overhaul Financial Fair Play Rules*. ©2022, [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.si.com/soccer/2022/03/22/uefa-financial-fair-play-rules-change-ffp-spending>
- 3) BURAIMO, B., & SIMMONS, R. (2008). *Do Sports Fans Really Value Uncertainty of Outcome? Evidence from the English Premier League*. *International Journal of Sport Finance*. West Virginia University. Vol. 3 (3), 146-155.
- 4) BURAIMO, B., & SIMMONS R. (2009). *A tale of two audiences: Spectators, television viewers and outcome uncertainty in Spanish football*. *Journal of Economics and Business*. Elsevier, Vol. 61(4), 326-338.
- 5) CAILLOIS, R. (2001). *Man, Play and Games*. Librairie Gallimard. ISBN 0029052009.
- 6) CAIRNS, J. A. (1987). *Evaluating changes in league structure: the reorganization of the Scottish Football League*. *Applied Economics*. Vol. 19 (2), 259-275.
- 7) EL-HODIRI, M. & QUIRK, J. (1971). *An Economic Model of a Professional Sports League*. *Journal of Political Economy*. Vol. 79 (6), 1302-1319.
- 8) EVANS, R. (2014). *A review of measures of competitive balance in the 'analysis of competitive balance' literature*. Working Paper. Birkbeck College, University of London, London, UK. ISSN: 1756-8811
- 9) FORREST, D., & SIMMONS, R. (2002). *Outcome Uncertainty and attendance demand in sport: the case of English soccer*. *The Statistician*. Vol. 51 (2), 229-241.
- 10) FORT, R. & QUIRK, J. (1995). *Cross-subsidization, Incentives, and Outcomes in Professional Team Sports Leagues*. *Journal of Economic Literature*. Vol. 33 (3), 1265-1299.
- 11) FOOTBALL-COEFFICIENT.EU [online]. *Fotbalové koeficienty*. ©2021, [cit. 2021-09-16]. Dostupné z: <https://www.football-coefficient.eu/cs/penize/>

- 12) GOOSENS, K. (2005). *Competitive balance in European football*. Working Papers, University of Antwerp, Faculty of Business and Economics.
- 13) GROOT, J. & GROOT, L. (2003). *The Competitive Balance of French Football 1945–2002*. *Économie Appliquée LVI*. Vol. 4, 91-113.
- 14) JUNG, H., MOON, C. & SUNG, Y. T. (2020). *Outcome Uncertainty and Demand for Baseball: A Single-Game Approach in the Korean Professional Baseball League*. *International Journal of Sport Finance*. Vol. 15, 39-52.
- 15) KNOWLES, G., SHERONY, K. & HAUPERT, M. (1992). *The Demand for Major League Baseball: A Test of the Uncertainty of Outcome Hypothesis*. *The American Economist*. Vol. 36 (2), 72-80.
- 16) KUYPERS, T. (1996). *The Beautiful Game? An Econometric Study of Why People Watch English Football*. University College. London. Department of Economics.
- 17) LEE, Y. H. & FORT, R. (2008). *Attendance and the Uncertainty of Outcome Hypothesis in Baseball*. Springer Science + Business Media. Vol. 33, 281-295.
- 18) LIVESPORT.CZ [online]. ©2006-21, [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://www.livesport.cz/>
- 19) MICHIE, J. & OUGHTON, C. (2004). *Competitive Balance in Football: Trends and Effects*. Football Governance Research Centre. Birkbeck, University of London. ISBN 0954901207.
- 20) MRÁČEK, V. (2012). *Vyrovnanost vybraných fotbalových lig v Evropě, jejich vývoj a porovnání*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Management. Vedoucí práce Šíma, Jan.
- 21) PEEL, D. & THOMAS, D. (1988). *Outcome Uncertainty and the Demand for Football: An Analysis of Match Attendances in the English Football League*. *Scottish Journal of Political Economy*, Scottish Economic Society, Vol. 35 (3), 242-49.
- 22) PEEL, D. & THOMAS, D. (1992). *The Demand for Football: Some Evidence on Outcome Uncertainty*. *Empirical Economics*, Vol. 17, 323-331.
- 23) PEEL, D. & THOMAS, D. (1997). *Handicaps, outcome uncertainty and attendance demand*. *Applied Economics Letters*. Vol. 4 (9), 567-570.
- 24) PLUMLEY, D., RAMCHANDANI, G.M. & WILSON, R. (2019). *The unintended consequence of Financial Fair Play: An examination of competitive balance across five European football leagues*. *Sport, Business and Management*, Vol. 9 (2), 118-133.

- 25) RAMCHANDANI, G., PLUMLEY, D., BOYES, S. & WILSON, R. (2018). *A longitudinal and comparative analysis of competitive balance in five European football leagues*. *Team Performance Management*. Vol. 24 (5/6), 265-282.
- 26) RAMMÓN, F., FORREST, D. & TENA, J. D. (2010). *Impact on Competitive Balance from Allowing Foreign Players in a Sports League: Evidence from European Soccer*. *Kyklos*. Vol. 63 (4), 546-557.
- 27) RASCHER, D. (1999). *A Test of the Optimal Positive production Network Externality in Major League Baseball*. *Sports Economics: Current Research*, 1999.
- 28) REC.SPORT. SOCCER STATISTICS FOUNDATION [online]. © 1999-21, [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <http://www.rsssf.com/>
- 29) SCELLES, N., FRANCOIS, A. & DERMIT-RICHARD, N. (2020). *Determinants of competitive balance across countries: insights from European men's football first tiers, 2006–2018*. *Managing Sport and Leisure*. Routledge.
- 30) SZYMANSKI, S. (2001). *Income Inequality, Competitive Balance and the Attractiveness of Team Sports: Some Evidence and a Natural Experiment From English Soccer*. *The Economic Journal*. Oxford University Press. Vol. 111 (469), 69-84.
- 31) SZYMANSKI, S. (2003). *The Economic Design of Sporting Contests*. *Journal of Economic Literature*. American Economic Association. Vol. 41 (4), 1137-1187.
- 32) ŠÍMA, J. (2011). *Competitive Balance in German, Dutch and Czech Football Leagues*. *Acta Universitatis Carolinae Kinanthropologica*. Charles University in Prague. Vol. 47 (2), 51-67.
- 33) ŠÍMA, J. & PROCHÁZKA, J. (2013). *Static Competitive Balance of Three Chosen Central European Football Leagues*. *Ekonomika a Management*. Prague University of Economics and Business. 2013 (4).
- 34) ŠÍMA, J. & PROCHÁZKA, J. (2014). *Competitive Balance in the Austrian, Czech, Hungarian and Ukrainian Soccer Leagues*. *Acta Universitatis Carolinae Kinanthropologica*. Charles University in Prague. Vol. 50 (1), 83-92.
- 35) UEFA (2021) [online]. *Club Licensing Benchmarking Report*. © 1998-2021 UEFA, [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://editorial.uefa.com/resources/0272-145b03c04a9e-26dc16d0c545-1000/master_bm_high_res_20220203104923.pdf
- 36) UEFA (2019) [online]. *Club Licensing Benchmarking Report, Financial Year 2018*. © 1998-2022 UEFA. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z:

https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/OfficialDocument/uefaorg/C1ublicensing/02/64/06/95/2640695_DOWNLOAD.pdf

- 37) VICHŘ, D. (2015). *Hodnocení soutěžní vyrovnanosti v nejvyšších evropských fotbalových ligách*. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Management. Vedoucí práce Šíma, Jan.
- 38) WIKIPEDIA [online]. *Evropská Superliga*. [cit. 2021-08-27]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_Superliga
- 39) WILSON, J. (2019). *Super rich versus the rest: Champions League groups hampered by inequality*. The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/blog/2019/dec/08/champions-league-spoiled-inequality-super-rich-versus-rest>

9 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Anglii

Graf 2: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Německu

Graf 3: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize ve Španělsku

Graf 4: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Portugalsku

Graf 5: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Nizozemí

Graf 6: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Belgii

Graf 7: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Polsku

Graf 8: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v České republice

Graf 9: Statická soutěžní nevyrovnanost v první a druhé fotbalové lize v Chorvatsku